

**Резюмета от трудовете
на доц. д-р Галина Боянова Захариева,**

**представени за рецензиране, които не повтарят представените за
придобиване на ОНС „доктор”, на научна степен „доктор на науките”
и за академичната длъжност „доцент“, на хартиен носител и в PDF-
формат на електронен носител по конкурс на СА „Д. А. Ценов“,
обявен в Държавен вестник, брой 92/3.11.2023 г. по област на висше
образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално
направление 3.8 Икономика, научна специалност „Световно
стопанство и международни икономически отношения“
(съгласно чл. 131 (1), т. 23 от ПРАС в СА „Д. А. Ценов“)**

СЪДЪРЖАНИЕ

Показател 3. Хабилизационен труд - монография.....	2
Показател 6. Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	3
Показател 7. Статии и доклади, публикувани в неререферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове...	8
Показател 9. Студии, публикувани в неререферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове	40
Показател 20. Публикуван университетски учебник или учебник, който се използва в училищната мрежа	47

Показател 3. Хабилизационен труд - монография

➤ В3.1

Захариева, Галина (2021). Комбиниран подход за изследване на външната търговия с услуги, Свищов: АИ Ценов, колекция Библиотека Стопански свят, бр. 144, 172 с. ISBN 978-954-23-2120-0 Хабилизационна монография

Резюме

Разработката е посветена на проблематиката на международната търговия с услуги и е с подчертан емпиричен характер. Обект на изследване са външнотърговските потоци на България, Румъния и Хърватия, а предмет – тяхната динамика и структурата за периода 2000–2020 г. В теоретико-приложен план разглежда спецификата на международната търговия с услуги и основните фактори, допринасящи за нейния растеж. Чрез гравитационен модел се изследва влиянието на определени детерминанти върху обема на износа и вноса с програмен език R в интегрирана среда за разработка RStudio. Въз основа на данни от платежния баланс и съвкупност от индикатори се анализират динамиката в обемите и структурата на износа и вноса и се оценява потенциалът за разширяване на търговията с услуги на трите страни. Стига се до извода, че размерът на пазара влияе положително, а географската дистанция отрицателно върху търговията. Членството в ЕС допринася в най-голяма степен за нарастване на търговията на Румъния, в по-малка на българската и почти в никаква на хърватската.

Summary

This paper examines issues related to international trade in services and is exclusively empirical. The foreign trade flows of Bulgaria, Romania and Croatia are the object of study and the subject of study - their dynamics and structure for the period 2000-2020. Theoretical and applied aspects of the research involve specifics of international trade in services and the main factors contributing to its growth. The Gravity model is used in order to examine how certain determinants affect the volume of exports and imports with R programming language in RStudio Integrated Development Environment. On the basis of balance of payments data and a set of indicators, the dynamics in the volume and structure of exports and imports is analysed and the potential for expanding trade in services of the three countries is assessed. It is concluded that the market size has a positive effect on trade, while geographical distance negatively affects trade. EU membership contributes to the greatest extent to expanding the trade of Romania, to a lesser extent – of Bulgaria, and almost to no extent – of Croatia.

Показател 6. Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация

➤ Г6.1

Zahariev, A., Zveryakov, M., Prodanov, S., Zaharieva, G., Angelov, P., Zarkova, S., & Petrova, M. (2020a, March). Debt management evaluation through support vector machines: on the example of Italy and Greece. Entrepreneurship and Sustainability Issues, 7(3), 2382-2393. DOI: [https://doi.org/10.9770/jesi.2020.7.3\(61\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2020.7.3(61)) (SCOPUS & Web of Science)

Summary

The focus of this research paper is on sovereign debt management evaluation. During the first decade of the 21st century, the PIIGS countries in the EU28 were the main generator of risks in the public finance sector, thus creating a threat for cross-border economic shocks. In 2018, Greece and Italy had the worst debt-to-GDP ratios and were earmarked as a benchmark for countries with sovereign debt problems. Greece is an example of a country with a non-systematic risk for the EU due to its low share of EU28's GDP of 1.16% (as of 2018) despite its record debt ratio of 176%. However, Italy is not only among the top 4 EU28 economies with a share of its national GDP in that of the EU28 of 11.1%, but also has a record debt ratio of 131%, which is significant for one of the top economies in the EU28 group. In view of the above, the paper is structured into three main sections. Section One presents an analysis of the efficiency of sovereign debt management as a key element of public finance management in the 28 EU Member States. Section Two presents a justification of the use of the Support Vector Machines (SVM) method for econometric analysis of macroeconomic data. Section Three presents groups and empirically tested internal and external indicators that affect the debt ratio of Italy and Greece. The analysis was conducted with quarterly time series of data for the period 2000-2018 using support vector regression (SVR) for sovereign debt testing calculated using software for interactive and functional programming - Python. The test results and their vector distribution in terms of SVR are presented as histograms. The main conclusion is that both for Greece and for Italy, there is a strong correlation between the SVM support vectors obtained through the algorithm, which is also due of the strict selection of indicators whose correlation is reformatted by the model algorithm, limiting its negative significance on the final result.

Резюме

Фокусът на настоящото изследване е върху оценката на управлението на държавния дълг. През първото десетилетие на 21 век, страните от PIIGS в ЕС28 бяха основният генератор на рискове в сектора на публичните

финанси, като по този начин създаваха заплаха за трансграничните икономически сътресения. През 2018 г. Гърция и Италия имаха най-лошите съотношения дълг към БВП и бяха определени като еталон за страни с проблеми с държавния дълг. Гърция е пример за страна с несистематичен риск за ЕС поради ниския си дял в БВП на ЕС28 от 1,16% (към 2018 г.) въпреки рекордното съотношение на дълга от 176%. Италия обаче е не само сред първите 4 икономики в ЕС28 с дял на националния БВП в този на ЕС28 от 11,1%, но също така има рекордно съотношение на дълга от 131%, което е значително за една от водещите икономики в групата на ЕС28. С оглед на горното, изследването е структурирано в три основни раздела. Първи раздел представя анализ на ефективността на управлението на държавния дълг като ключов елемент от управлението на публичните финанси в 28-те държави-членки на ЕС. Втори раздел представя обосновка на използването на метода Support Vector Machines (SVM) за иконометричен анализ на макроикономически данни. Раздел трети представя групи и емпирично тествани вътрешни и външни индикатори, които влияят на съотношението на дълга на Италия и Гърция. Анализът беше проведен с тримесечни времеви редове от данни за периода 2000-2018 г., използвайки support vector regression (SVR) за тестване на държавния дълг изчислени чрез софтуер за интерактивно и функционално програмиране - Python. Резултатите от теста и тяхното векторно разпределение по отношение на SVR са представени като хистограми. Основният извод е, че както за Гърция, така и за Италия има силна корелация между SVM опорни вектори, получени чрез алгоритъма, което се дължи и на стриктния подбор на индикатори, чиято корелация е преформатирана от моделния алгоритъм, ограничавайки отрицателното му значение върху крайния резултат.

➤ Г6.2

Roleders, V., Oriekhova, T., & Zaharieva, G. (2022). Circular Economy as a Model of Achieving Sustainable Development. Problemy Ekorozwoju – Problems of Sustainable Development, 17(2), 178-185. doi:<https://doi.org/10.35784/pe.2022.2.19>

Summary

In this paper the essence of the concept of circular economy was determined. The processes of transition to a circular economy are analyzed, as a result of which three levels are distinguished: efficient use of materials; product life extension; smart production and use of products. The connection between the circular economy and sustainable development was implemented. The main business models of the circular economy are considered: Resources recovery, Sharing platforms, Product life extension, Product as a service, Circular suppliers.

Strategies and tools of circular economy are developed. The world experience of waste utilization is considered.

Резюме

В тази статия е определена същността на концепцията за кръгова икономика. Анализирани са процесите на преход към кръгова икономика, в резултат на което са разграничени три нива: ефективно използване на материалите; удължаване на живота на продукта; интелигентно производство и използване на продукти. Установена е връзката между кръговата икономика и устойчивото развитие. Разгледани са основните бизнес модели на кръговата икономика: възстановяване на ресурсите, платформи за споделяне, удължаване живота на продукта, продукта като услуга, кръгови доставчици. Разработени са стратегии и инструменти за кръгова икономика. Разгледан е световният опит в оползотворяването на отпадъците.

➤ Г6.3

Zaharieva, G., Tarakchiyan, O., & Zahariev, A. (2022). Market capitalization factors of the Bulgarian pharmaceutical sector in pandemic environment. Business Management, XXXII(4), 35-51. Retrieved from <https://bm.uni-svishtov.bg/title.asp?title=2784> (SCOPUS)

Summary

The article is focused on the changes of the market capitalization in the Bulgarian pharmaceutical sector during the COVID-19 pandemic. The aim of the article is to measure and justify the impact of a set of factors that affect the market capitalization of public companies from the Bulgarian pharmaceutical sector in a pandemic environment. The main performance indicator under consideration is the market capitalization of the leading pharmaceutical companies included in the BGBX40 stock exchange index during the two-year pandemic period (from June 2020 until May 2022).

For the purpose of the research, a multiple linear regression model (OLS) is employed with the help of GRETl open-source software. Four of the selected eight impact factors are related to the sales of medical products; three are related to COVID-19 statistics and the last is a stock market index. The results from the analyses evidence a strong relationship between the impact factors and the market capitalization of Bulgarian pharmaceutical companies during the pandemic. The coefficient of determination shows that 96% of the change in the market capitalization could be explained by the change in the factors included in the model. The growth of the market capitalization of the studied Bulgarian companies over a period of 2 years is comparable to that of the world leading pharmaceutical companies that offer COVID-19 vaccines.

Резюме

Статията е фокусирана върху промените в пазарната капитализация в българския фармацевтичен сектор по време на пандемията от COVID-19. Целта е да се измери и обоснове влиянието на набор от фактори, които въздействат върху пазарната капитализация на публичните компании от българския фармацевтичен сектор в условията на пандемия. Основният разглеждан показател за ефективност е пазарната капитализация на водещите фармацевтични компании, включени в борсовия индекс BGBX40 през двугодишния период на пандемия (от юни 2020 г. до май 2022 г.).

За целите на изследването е използван множествен линеен регресионен модел (OLS) с помощта на софтуер с отворен код GRETL. Четири от избраните осем влияещи фактора са свързани с продажбите на медицински продукти; три са свързани със статистиката за COVID-19, а последният е индекс на фондовия пазар. Резултатите от анализа доказват силна връзка между импакт факторите и пазарната капитализация на българските фармацевтични компании по време на пандемията. Коефициентът на детерминация показва, че 96% от промяната в пазарната капитализация може да се обясни с промяната на факторите, включени в модела. Ръстът на пазарната капитализация на изследваните български компании за период от 2 години е сравним с този на водещите световни фармацевтични компании, които предлагат ваксини срещу COVID-19.

➤ Г6.4

Zahariev, A., Ivanova, P., Zaharieva, G., Slaveva, K., Mihaylova, M. & Todorova, T. (2023). Interplay between CSR and the Digitalisation of Bulgarian Financial Enterprises: HRM Approach and Pandemic Evidence. Journal of Risk and Financial Management 16(9): 385. <https://doi.org/10.3390/jrfm16090385> (SCOPUS)

Summary

The study presents the economic, managerial, and societal perspectives on corporate social responsibility (CSR) as a basis for adding value to enterprises. It investigates the interplay between the digitalisation of activities and the management of Bulgarian financial enterprises, with a focus on HRM and CSR initiatives in a pandemic situation. The study tests the hypothesis that, in pandemic conditions, the CSR of Bulgarian financial enterprises is positively correlated with the digitalisation of general and human resource management. To assess the level of engagement of financial enterprises with CSR causes during the pandemic, the study employs a methodology comprising descriptive statistics and ordinal regression. The main conclusion, based on a nationally representative survey of Bulgarian financial enterprises, is that banks and insurers that heavily

invest in digitalisation have demonstrated a higher level of commitment to CSR causes during the COVID-19 pandemic, while conservative and less digitally advanced financial enterprises have had limited CSR activity. By adopting fintech and insurtech solutions directed towards societal needs, market demands, and customer satisfaction, financial enterprises increase their efficiency. The analysis confirms the interplay between the digitalisation of financial enterprises and support for CSR causes.

Резюме

Разработката представя икономическите, управленските и обществените перспективи на корпоративната социална отговорност (КСО) като основа за добавяне на стойност към предприятията. В нея се изследва взаимодействието между дигитализацията на дейностите и управлението на българските финансови предприятия, с акцент върху инициативите за управление на човешките ресурси (УЧР) и КСО в пандемична ситуация. Изследването тества хипотезата, че в условия на пандемия КСО на българските финансови предприятия е в положителна корелация с дигитализацията на общото управление и управление на човешките ресурси. За да се оцени нивото на ангажираност на финансовите предприятия с дейности по КСО по време на пандемията, проучването използва методология, включваща дескриптивна статистика и ординална регресия. Основният извод, базиран на национално представително проучване на българските финансови предприятия, е, че банките и застрахователите, които инвестират значителни средства в дигитализацията, са демонстрирали по-високо ниво на ангажираност към каузите на КСО по време на пандемията от COVID-19, докато консервативните и по-малко дигитално напреднали финансови предприятия са имали ограничена КСО дейност. Чрез приемането на финтех и застрахователни решения, насочени към обществените нужди, изискванията на пазара и удовлетвореността на клиентите, финансовите предприятия повишават своята ефективност. Анализът потвърждава взаимодействието между дигитализацията на финансовите предприятия и подкрепата за КСО каузи.

Показател 7. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

➤ Г7.1

Захариева, Галина. Външната търговия на ЕС в условията на криза - динамика и тенденции / Галина Захариева // Икономиката и управлението в XXI век - решения за стабилност и растеж: Междунар. юбил. науч. конф. - Свищов, 8-9. 11. 2011 г.: Сб. докл. АИ Ценов, 2011, с. 294-300, ISBN: 978-954-23-0679-5

Резюме

Факторите, въздействащи върху икономическите процеси, макар да имат локален характер, често генерират ефекти, които „преминават“ националните граници. В този смисъл появата на кризисни ситуации, особено в големите и развити страни, и опитите за преодоляването им се отразяват върху икономическото състояние на всички държави и върху прилаганите национални и международни политики. Това определя и фокуса на разработката към онзи аспект в международните отношения – външната търговия, който се явява едновременно и канал за международно трансфериране на икономически ефекти, и показател за оценка на състоянието и конкурентоспособността на икономиките. Основната цел е да се проследят измененията във външната търговия на страните от ЕС в резултат на глобалната финансова и икономическа криза. За постигането и се проследяват динамиката на износа и вноса на стоки по страни, както и промените във вътрешнообщностната търговия и търговска специализация на държавите-членки в периода 2005 – 2010 г. Резултатите сочат, че финансовата и икономическа криза води до намаляване на обемите на търгуваните стоки, но не води до сериозни изменения в съотношението между вътрешнообщностната търговия и извънобщностната търговия. Запазват се приоритетността на търговските партньори и търговската специализация на страните от Общността.

Summary

Although the factors affecting economic processes have a local character, they often generate effects that "cross" the national borders. In this sense, the emergence of crisis situations, especially in big and developed countries, and the attempts to overcome them have an impact on the economic condition of all countries and the applied national and international policies. This determines the focus of the paper on that aspect of international relations - foreign trade, which is both a channel for the international transfer of economic effects and an indicator for assessing the state and competitiveness of economies. The main aim is to track

the changes in foreign trade of EU countries as a result of the global financial and economic crisis. To achieve this goal, the dynamics of the export and import of goods by country, as well as the changes in intra-EU trade and the trade specialization of the member states during the period 2005-2010, are analysed. The results show that the financial and economic crisis leads to a decrease in the volumes of traded goods, but does not lead to serious changes in the ratio between intra-EU and extra-EU trade. The priority of trading partners and the commercial specialization of the Community countries are preserved.

➤ Г7.2

Захариева, Галина и др. Тенденции в развитието на външната търговия на ЕС в процеса на разширяване / Галина Захариева, Николай Йорданов // Съвременни измерения на търговския бизнес - комуникация между наука и практика: Юб. научнопракт. конфер. с междунар. участие - Свищов, 12-13 май 2011 г., АИ Ценов, 2011, с. 88-93, ISBN: 978-954-23-0593-4

Резюме

Целта на доклада е да се изследва обема и структурата на външнотърговските потоци на страните от ЕС и да се установят основни тенденции в динамиката на външната търговия, търговските им профили и специализация. За нуждите на анализа се използват данни за обемите на износа и вноса на стоки в стойност за ЕС като цяло, както и стокооборотът на човек от населението, степента на отвореност, отрасловата структура на износа и вноса (селскостопански продукти, горива и продукти на добивната промишленост и промишлени стоки) по отделни страни. Изследвани са и промените в индекса на явни сравнителни предимства в търговията със стоки по стокови групи за периода 1999 – 2009 г. Резултатите показват, че в периода на разширение се запазва големият относителен дял на вътрешнообщностната търговия, запазва се водещата роля на няколко страни в търговията на общността (Германия, Франция, Холандия, Италия и Великобритания) и няма съществени промени в търговската специализация на страните от ЕС. Макар делът на промишлените стоки да съставлява значителна част от външната търговия на страните от ЕС, то в рамките на тази група отделните държави са специализирани в търговията със стоки с различна степен на сложност и добавена стойност. Отделните страни запазват основните си търговски партньори за изследвания период.

Summary

The aim of the paper is to examine the volume and structure of foreign trade flows of the EU countries and to establish main trends in the dynamics of foreign trade, their trade profiles and specialization. For the needs of the analysis, data on

the volumes of exports and imports of goods for the EU is used, as well as the trade turnover per capita, the degree of openness, the sectoral structure of exports and imports (agricultural products, fuels and mining products industry and manufactured goods) for individual countries. The changes in the index of revealed comparative advantages in trade in goods by commodity groups for the period 1999-2009 were also studied. The results show that in the enlargement period the large relative share of intra-Community trade is maintained, the leading role of several countries in Community trade is maintained (Germany, France, the Netherlands, Italy and Great Britain) and there are no significant changes in the trade specialization of EU countries. Although the share of industrial goods constitutes a significant part of the foreign trade of the EU countries, within this group, individual countries specialize in trade in goods with varying degrees of complexity and added value. Individual countries retain their main trading partners for the period under study.

➤ Г7.3

Zaharieva, Galina. Trade performance and specialization of Bulgaria and Ukraine during the period 2008-2012 / Galina Zaharieva // Украина - Болгария - Европейский союз: Современное состояние и перспективы : Сборник материалов международной научно-практической конференции - Херсон-Варна, 2013 г. ПП Вишемирський В. С., 2013, pp. 166-171

Summary

The aim of the paper is to examine the changes in foreign trade and specialization of Bulgaria and Ukraine for the period 2008 – 2012. This is the period in which Bulgaria has been a full member of the European Union (EU) and Ukraine - in the process of deepening its relations with the Community and negotiating the terms of an Association Agreement with the EU. For that purpose, indicators such as the value of exports and imports, net trade, geographic concentration (Herfindal Index), the main export group and the Lafay index of trade specialization are used. The results show that during the research period changes in the volume of foreign trade of Bulgaria and Ukraine are observed. About 60% of Ukraine's exports and a bit less than 50% of that of Bulgaria consists of industrial goods. Its structure is different for the two countries. There were no significant changes in the relative importance of commodity groups in the total exports of both countries. Ukraine exports mainly Manufactures with low skill and technology intensity, while Bulgaria exports significant quantities of Manufactures with medium and high skill and technology intensity.

Резюме

Целта на доклада е да се изследват промените във външната търговия и специализацията на България и Украйна за периода 2008 – 2012 г. Това е периодът, в който България е пълноправен член на Европейския съюз (ЕС), а Украйна – в процес на задълбочаване на отношенията си с Общността и договаряне на условията на споразумение за асоцииране с ЕС. За нуждите на анализа се използват показатели като стойност на износа и вноса, нетната търговия, географската концентрация (индекс Херфиндал), основната експортна група и индексът на Лафей за търговска специализация. Резултатите показват, че през изследвания период се наблюдават промени в обема на външната търговия на България и Украйна. Около 60% от износа на Украйна и малко по-малко от 50% от този на България се състои от промишлени стоки. Структурата му е различна за двете страни. Няма съществени промени в относителното значение на стоковите групи в общия износ на двете страни. Украйна изнася предимно промишлени продукти с нисък интензитет на умения и технологии, докато България изнася значителни количества промишлени продукти със среден и висок интензитет на умения и технологии.

➤ Г7.4

Zaharieva, Galina. EU export specialization and competitiveness in enlarged and integrating community / Galina Zaharieva // The Future of Integration, The Future of the European Union: Jubilee International Scientific Conference - Svishtov, 17 May 2013 г. Academic publishing house "Cenov", 2013, pp. 43-51, ISBN: 978-954-23-0867-6

Summary

Theory and practice show that trade specialization generates positive effects for the global economy but at the same time it can affect in a different way a single economy trying to sell its products on the international markets. In some cases it stimulates the economic growth and in other it causes an economic slowdown. There are many factors that affect the trade specialization and performance of the countries but two of them can be distinguished from the others - the processes of integration and globalization. They deepen the economic interdependence of countries in the world and at the same time lead to a higher competition between them. The aim of the paper is to analyse the impact of the processes of integration and globalization on the EU trade and export specialization as an indicator and factor of competitiveness. For that purpose RCA Index, the Herfindahl Index and the Hirshman Index for geographical and commodity concentration are used. The results show that EU countries differ in their trade specialisation and competitiveness. For the period 1999 – 2011 there are some changes in commodity groups' shares in total export. There are also

small changes in geographical and product concentration in both directions – positive and negative.

Резюме

Теорията и практиката показват, че търговската специализация генерира положителни ефекти за световната икономика, но в същото време може да повлияе по различен начин на отделна икономика, която се опитва да продаде продуктите си на международните пазари. В някои случаи тя стимулира икономическия растеж, а в други предизвиква икономическо забавяне. Има много фактори, които влияят върху търговската специализация и търговското представяне на страните, но два от тях могат да бъдат разграничени от останалите – процесите на интеграция и глобализация. Те задълбочават икономическата взаимозависимост на страните в света и същевременно водят до по-голяма конкуренция между тях. Целта на доклада е да се анализира влиянието на процесите на интеграция и глобализация върху търговията и експортната специализация на ЕС като индикатор и фактор за конкурентоспособност. За целта се използват RCA Index, Herfindahl Index и Hirschman Index за географска, респективно стокова концентрация. Резултатите показват, че страните от ЕС се различават по своята търговска специализация и конкурентоспособност. За периода 1999 – 2011 г. се наблюдават промени в дяловете на стоковите групи в общия износ. Има и малки промени в географската и продуктовата концентрация и в двете посоки – положителна и отрицателна.

➤ Г7.5

Захариева, Галина. За моделите на взаимодействие между бизнеса и образователните институции / Галина Захариева // Висшето образование и бизнесът в контекста на Стратегия Европа 2020 - В. Търново, 2014. Абагар, 2014, с. 243-247, ISBN: 978-619-168-103-7

Резюме

Технологичното развитие и динамиката на промените във всички области на живота поставят императива за висока адаптивност както на образователните институции, така и на бизнеса. Един от най-важните фактори в тази насока са човешките ресурси, които са продукт на висшите училища и основен актив на фирмите. Със съкращаване а иновационните цикли става наложително, все по-често да се адаптират образователните програми, предлагани от висшите училища, което е трудно осъществимо без участието на бизнеса. В този контекст докладът представя моделите на взаимодействие между образователните институции и бизнеса, определени като пасивно, полуактивно и активно.

Summary

Technological development and the dynamics of changes in all areas of life make it imperative both educational institutions and businesses to be highly adaptable. One of the most important factors in this regard is human resources, which are the product of higher education institutions and the main asset of companies. With the shortening of innovation cycles, it becomes imperative to adapt the educational programs offered by higher education institutions more and more often, which is difficult to implement without the participation of business. In this context, the report presents the models of interaction between educational institutions and business, defined as passive, semi-active and active.

➤ Г7.6

Zaharieva, Galina. SEE Countries' trade specialization and post-crisis recovery – empirical evidences / Galina Zaharieva // Towards Post-Crisis Prosperity: Alternative Economic Policies and Institutional Reforms in South and Eastern Europe: 10th International conference of ASECU - Cluj-Napoca, May 16-17, 2014 Babes-Bolyai University, 2014, pp. 47-54

Summary

The purpose of this paper is to examine the changes in foreign trade and specialization of the South Eastern Europe (SEE) countries for the period 2008 - 2012. For the need of the analysis indicators such as the value of exports and imports, net trade, geographic concentration (Herfindal Index), the main export group and the Lafay index of international specialization are used. These indices were calculated using the statistical database of UN Comtrade (SITC, Rev.3) and for some of the indices data from a second level of disaggregation is used. The results show that the economic crisis of 2008 has had a tangible effect on the foreign trade of the See countries. After the record low levels of their GDP as well as import and export of goods in 2009, the countries entered a period of gradual recovery and growth (2010-2012). According to the Lafay Index, the most important factor for the post-crisis recovery of the SEE economies was the increase of the volume of their foreign trade with their main trade partners in goods related to their trade specialization.

Резюме

Целта на настоящата статия е да се изследват промените във външната търговия и специализацията на страните от Югоизточна Европа (ЮИЕ) за периода 2008 – 2012 г. За нуждите на анализа се използват показатели като стойност на износа и вноса, нетна търговия, географска концентрация (индекс на Херфиндал), основна експортна група и индекс на Лафай за международна специализация. Тези индекси са изчислени с помощта на статистическата база данни на UN Comtrade (SITC, Rev.3), а за някои от

индексите са използвани данни от второ ниво на дезагрегиране. Резултатите показват, че икономическата криза от 2008 г. е имала осезаем ефект върху външната търговия на страните от Югоизточна Европа. След рекордно ниските нива на своя БВП, както и на вноса и износа на стоки през 2009 г., страните навлязоха в период на постепенно възстановяване и растеж (2010-2012 г.). Според индекса на Лафей най-важният фактор за следкризисното възстановяване на икономиките от ЮИЕ е нарастването на обема на външната търговия с основните им търговски партньори със стоки, свързани с търговската им специализация.

➤ Г7.7

Zaharieva, Galina. The Relationship between Export Structure and Economic Development: The Bulgarian Case / Galina Zaharieva // Економіка і організація управління, 2016, 4, pp. 21-27, ISSN: 2307-2318

Summary

The Bulgarian government faces the challenge of finding solutions to improve the economic situation of the country taking into account both the specifics of the country and its membership in the European Union. Of course, these solutions are not simple or unidirectional and affect different aspects such as investment, foreign trade, innovation and other. For a small and open economy such as Bulgaria export-oriented growth model is an option to achieve growth and economic development. A large body of publications examines the relation between export and economic growth. Some of them support the idea that the switch to export from low to high-tech industries products increases the potential for economic growth, while the geographical diversification of exports establishes conflicting results. Some of other emphasize the need for additional measures related to other sectoral policies to improve export performance. To this end, the paper aims to analyze the main changes in the structure of the Bulgarian exports of goods, taking into account their technological complexity and the quality of the workforce and to what extent they relate to economic growth. This analysis should consider factors such as volume, destination and product mix. For the needs of the present study various general research and quantitative methods were used, such as nominal values and relative weights of commodity groups in total export to analyze the trends in the volume and the structure of the export of the country, depending on their complexity. The data used is third disaggregation level according to SITC Rev. 3 and are grouped according to the classification of UNCTADSTAT "Manufactured goods by degree of manufacturing groupings", in which the goods are classified as "Labour-intensive and resource-intensive manufactures" (LIRIM), "Low-skill and technology-intensive manufactures" (LSTIM), "Medium-skill and technology-intensive manufactures" (MSTIM) and "High-skill and technology-intensive manufactures" (HSTIM). The goods that are

not included into this classification are labelled Other goods. The analysis covers the period between 2000 and 2014. The results show that changes in the Bulgarian economy in favour of redirecting efforts and resources to industries and sectors that will stimulate growth are observed. Despite some positive trends in the export structure of the country, in the Bulgarian export prevail products with low added value.

Резюме

Българското правителство е изправено пред предизвикателството да намери решения за подобряване на икономическото състояние на страната, като отчита както спецификата на страната, така и нейното членство в Европейския съюз. Разбира се, тези решения не са прости или еднопосочни и засягат различни аспекти като инвестиции, външна търговия, иновации и други. За малка и отворена икономика като българската експортно ориентираният модел на растеж е вариант за постигане на растеж и икономическо развитие. Голям брой публикации разглеждат връзката между износа и икономическия растеж. Някои от тях подкрепят идеята, че преминаването към износ от нискотехнологични към високотехнологични промишлени продукти увеличава потенциала за икономически растеж, докато географската диверсификация на износа създава противоречиви резултати. Други подчертават необходимостта от допълнителни мерки, свързани с други секторни политики за подобряване на експортните резултати. В този контекст разработката има за цел да анализира основните промени в структурата на българския износ на стоки, отчитайки тяхната технологична сложност и качеството на работната сила и до каква степен те са свързани с икономическия растеж. За постигането ѝ се вземат предвид фактори като обем, дестинация и продуктов микс. В настоящото изследване са използвани различни общоизследователски и количествени методи, като номинални стойности и относителни тегла на стокови групи в общия износ за да се анализират тенденциите в обема и структурата на износа на стоки на страната в зависимост от тяхната сложност. Използваните данни са на трето ниво на дезагрегация според SITC Rev. 3 и са групирани според класификацията на UNCTADSTAT „Производствени стоки по степен на групиране на производството“, в която стоките са класифицирани като „трудоемки и ресурсоемки производства“ (LIRIM), „Ниско квалифицирани и технологично интензивни производства“ (LSTIM), „Средно квалифицирани и технологично интензивни производства“ (MSTIM) и „Високо квалифицирани и технологично интензивни производства“ (HSTIM). Стоките, които не са включени в тази класификация, са етикетирани Други стоки. Анализът обхваща периода 2000 – 2014 г. Резултатите показват, че се наблюдават промени в българската икономика в полза на пренасочване на усилията и ресурсите към отрасли и сектори,

които ще стимулират растежа. Въпреки някои положителни тенденции в експортната структура на страната, в българския износ преобладават продукти с ниска добавена стойност.

➤ Г7.8

Захариева, Галина и др. Bulgarian-Russian trade developments during the period 2009-2014 / Галина Захариева, Карина Саркисян-Дикова // Economy and Politics in the Post-Crisis World: Proceedings of international conference - Varna, 16-17 October 2015, Varna, University publishing house "Science and economics", 2016, с. 1-8, ISBN: 978-954-21-0875-7

Summary

The period after the year 2009 has been both a period of recovery from the global economic crisis and a period marked with other crisis of various nature. One of them is the crisis in Ukraine, which led to the EU opposing to the policy and actions of Russia towards Ukraine, including by imposing a series of economic sanctions affecting the finance, energy and arms sectors. As part of the EU, Bulgaria adopts and follows its policies and decisions both on the common market and towards third parties. That is why our country could not remain neutral in the situation. The imposition of sanctions by the EU, as well as the countermeasures taken by Russia could not remain without consequences for the individual economies, including the foreign trade domain. In this respect Bulgaria is no exception. The aim of this report is to examine the impact of the Ukraine crisis on the volume and the structure of the trade in goods between Bulgaria and Russia, following the EU sanctions imposed on Russia. The results show that the sanctions imposed by the European Union on Russia do not have a significant impact on the volume and the structure of exports of Bulgaria to Russia. The importance of the main export groups is preserved or restored (for medicaments). Significant decreases were observed in the imports of goods from Russia particularly of crude oil and less on petroleum products.

Резюме

Периодът след 2009 г. е както период на възстановяване от световната икономическа криза, така и период, белязан от други кризи от различен характер. Една от тях е кризата в Украйна, която доведе до противопоставянето на ЕС на политиката и действията на Русия спрямо Украйна, включително чрез налагането на редица икономически санкции, засягащи финансовия, енергийния и оръжейния сектор. Като част от ЕС България приема и следва неговите политики и решения както на общия пазар, така и спрямо трети страни. Ето защо страната ни не може да остане неутрална в ситуацията. Налагането на санкции от страна на ЕС, както и

контрамерките, предприети от Русия, не можеха да останат без последствия за отделните икономики, включително и в областта на външната търговия. В това отношение България не прави изключение. Целта на настоящия доклад е да се проучи влиянието на кризата в Украйна върху обема и структурата на стокообмена между България и Русия, след санкциите на ЕС, наложени на Русия. Резултатите показват, че санкциите, наложени от Европейския съюз на Русия, не оказват съществено влияние върху обема и структурата на износа на България за Русия. Запазва се или се възстановява значението на основните експортни групи (за медикаменти). Значителен спад се наблюдава при вноса на стоки от Русия, особено на суров петрол и по-малко на петролни продукти.

➤ Г7.9

Захариева, Галина. Износът на услуги на страните от ЕС в периода 2008-2016 / Галина Захариева // Интеграционни процеси в глобалната икономика: Международна научна конференция. Сборник с доклади - Свищов, 11–12 май 2018 г., АИ Ценов, 2018, с. 288-293, ISBN: 978-954-23-1667-1

Резюме

Настоящият доклад разглежда динамиката и структурата на износа на услуги на страните-членки на Европейския съюз (ЕС) в периода 2008-2016 г., както и приносът за икономическото развитие през призмата на брой заети в сектора и създадената добавена стойност. Проследяват се промените в абсолютните стойности и относителни дялове на износа за ЕС-28, по отделни страни и основни видове услуги. Резултатите сочат, че секторът на услугите е с увеличаващо се значение и потенциал за икономическото развитие на ЕС. За разглеждания период 2008-2016 г. се наблюдава тренд на нарастване износа на услуги в ЕС в абсолютни и относителни стойности в общия износ на страните. Паралелно с това се наблюдава диференциация между държавите-членки както по отношение на видовете услуги, така и по отношение на относителния дял в общия им износ. Данните сочат, че този на търговските услуги е най-голям за всички страни от ЕС. Нарастват също заетостта и добавената стойност в сектора на услугите за ЕС-28.

Summary

This report explores the dynamics and the structure of European Union (EU) exports of services between 2008 and 2016 as well as the contribution to economic development in terms of employment and value added. It reveals the changes in the absolute values and relative shares of exports for the EU-28, by country and by main types of services. The results show that the services sector is of increasing importance and potential for the EU economic development. For the

considered period 2008-2016, a trend of growth in the export of services in the EU in absolute and relative values in the total export of the countries is observed. In parallel, there is differentiation between Member States both in terms of the types of services and in terms of the relative share in their total exports. The data show that the share of commercial services is the largest for all EU countries. Employment and value added in the services sector for the EU-28 are also growing.

➤ Г7.10

Silqa, Driton et al. The knowing-doing gap of intellectual capital in multinational companies - case study: Skandia group / Driton Silqa, Galina Zaharieva // Knowledge - International Journal. Scientific papers, 2019, 31.1, pp. 281-286, ISSN: 2545-4439

Summary

This paper aims to research the possibilities of the gap between knowing-doing in companies that implement the concept of Intellectual Capital (IC). Skandia is the best sample of IC concept and will provide a lot of useful information to conduct the respective project. As a multinational company, Skandia group, develops activities around the globe, and is the pioneer in implementing the concept of IC. Hence, it was chosen to be the subject of this case study research. The research includes interviews, with several people in different positions, in each management level into which every interview is interpreted through hermeneutic approach in order to achieve a better understanding of the phenomenon of the study. The research was conducted in different offices of company in various cities in Sweden. The study applies the descriptive case study approach, whilst investigating the possibility of gaps of IC between Knowing-Doing. The research shows that the concepts of IC and knowing-doing gap, could be largely found in headquarters of Skandia thus verifying the basic assumption about a possible gap. The implementation of IC within Skandia and its employees is for sure not completed yet. Also the shareholders are not convinced by the concept if one looks at Skandia's performance on the stock markets. Nevertheless it offers a rhetorically positive way to tackle future challenges. In that respect this study got a deeper understanding concerning Skandia and IC. The research made many things visible that were not seen in the literature so far.

Резюме

Разработката има за цел да проучи възможностите за несъответствие между знание и действие в компании, които прилагат концепцията за интелектуален капитал (IC). Skandia е най-добрият пример за IC концепция и ще предостави много полезна информация за провеждането на съответния

проект. Като мултинационална компания, групата Skandia развива дейности по целия свят и е пионер в прилагането на концепцията за IC. Поради това тя беше избрана за обект на това проучване. Изследването включва интервюта с няколко души на различни позиции на всяко управленско ниво, в които всяко интервю се интерпретира чрез херменевтичен подход, за да се постигне по-добро разбиране на феномена, който се изследва. Изследването е осъществено в различни офиси на компанията в различни градове в Швеция. Проучването прилага подхода на описателния метод кейс стъди, като същевременно изследва възможността за наличие на несъответствие между знание и действие. Проучването показва, че концепциите за IC и несъответствието между знание и действие могат да бъдат открити до голяма степен в централата на Skandia, което потвърждава основното предположение за възможно несъответствие. Внедряването на IC в Skandia и нейните служители със сигурност все още не е завършено. Освен това акционерите не са убедени от концепцията с оглед на представянето на Skandia на фондовите пазари. Въпреки това тя предлага риторично положителен начин за справяне с бъдещите предизвикателства. В това отношение изследването допринася за задълбочаване на познанието относно Skandia и IC, посредством осветляването на нови аспекти, които не са разглеждани в научната литература до този момент.

➤ Г7.11

Zaharieva, Galina. Dynamics and structure of the high-skill and technology-intensive manufactures export of the eu countries / Galina Zaharieva // Современная архитектура мировой экономики (4I's): инвестиции, инновации, индустрия, интеграция: Материалы международной научно-практической конференции - Ростов-на-Дону, 2019 г. Ростов-на-Дону, Издательско-полиграфический комплекс РГЭУ (РИНХ), 2019, pp. 129-133, ISBN: 978-5-7972-2686-4

Summary

The paper tracks the changes in the export of high-skill and technology-intensive manufactures of the EU countries. The analysis is based on a set of absolute and relative indicators for the export flows of the EU countries. The data used is third disaggregation level according to SITC Rev. 3, grouped according to the classification of UNCTADSTAT "Manufactured goods by degree of manufacturing groupings". In addition, data from other sources is also used. The results show that high-skill and technology-intensive manufactures (HSTIM) exports have a different place in the structure of exports of the EU countries, as well as different contributions to their economic development. Overall, it is growing in both values and volume. For some countries, this increase is in favour of exports from outside the EU, for other – in favour of exports to the EU. Much

of HSTIM exports are still on the internal market. With some exceptions, the internal structure of exports of these goods to most countries is dominated by the High-skill: Other, excluding electronics group. Some changes in this structure are also found for several EU countries.

Резюме

Докладът проследява промените в износа на промишлени стоки, интензивни на висококвалифициран труд и технологии на страните от ЕС. Анализът се основава на набор от абсолютни и относителни показатели за експортните потоци на страните от ЕС. Използваните данни са на трето ниво на дезагрегация според SITC Rev. 3, групирани според класификацията на UNCTADSTAT „Промислени стоки групирани по степен на производство“. Използват се и данни от други източници. Резултатите показват, че износът на износа на промишлени стоки, интензивни на висококвалифициран труд и технологии (HSTIM) има различно място в структурата на износа на страните от ЕС, както и различен принос за икономическото им развитие. Като цяло той расте както в стойности, така и в обем. За някои страни това увеличение е в полза на износа извън ЕС, за други – в полза на износа за ЕС. Голяма част от износа на HSTIM все още е на вътрешния пазар. С някои изключения вътрешната структура на износа на тези стоки за повечето страни е доминирана от групата „Висококвалифицирани: други, с изключение на електрониката“. Някои промени в тази структура са открити и за няколко страни от ЕС.

➤ Г7.12

Zaharieva, Galina et al. Contribution of transport services to bulgaria's economic development / Galina Zaharieva, Zdravko Lyubenov, Karina Sarkisyan-Dikova // Knowledge - International Journal. Scientific papers, 2019, 31.1, pp. 135-141, ISSN: 2545-4439

Summary

Transport is considered one of the key sectors in terms of economic development. The quality of transport services and transport infrastructure is essential for the growth of the economy, the regular production operations in other sectors of the economy, and the satisfaction of people's needs. As a full member of the European Union (EU), Bulgaria is committed to adopt and implement all of its internal policies and regulations, including those in the field of transport. Over the last two decades, the Community's efforts have been directed at building a well-functioning single European transport area, a transport system that is competitive and at the same time satisfies the contemporary social and environmental requirements. Therefore, a number of legislative changes concerning all modes of transport (rail, air, road and water) have been made. They

all have a certain effect for the sector on a panEuropean and national scale as well as for its contribution to economic development.

The main objective of the paper is to analyze the contribution of transport services to the economic development of Bulgaria. The analysis is based on statistical data from various sources, such as the World Trade Organization (WTO), the World Bank, Eurostat and the National Statistical Institute of Bulgaria. These statistics include the number of persons employed in the sector, the national GDP level, and the volumes of export and import of goods and services. The analysis covers the period 2005-2017, which includes years from Bulgaria's pre-accession and post-accession period.

The results from the analysis show that transport services are a substantial part of the services sector in the country. During the investigated period the actual volumes of both exports and imports of transport services are increasing, while in relative terms the trend is different. A substantial part of the employed persons in Bulgaria are engaged in the sector of transport services – in 2017 they were 210.6 thousand, or 6.7% of all employed persons. Comparatively, according to data from Eurostat, this sector in the European Union provided employment for about 11 million people in 2016, which is more than 5% of the total employment in the Union. The paper also discusses the European regulations concerning the transport sector and the benefits from its development.

Резюме

Транспортът се счита за един от ключовите сектори по отношение на икономическото развитие. Качеството на транспортните услуги и транспортната инфраструктура е от съществено значение за растежа на икономиката, нормалната производствена дейност в други сектори на икономиката и задоволяването на потребностите на хората. Като пълноправен член на Европейския съюз (ЕС), България се ангажира да приеме и прилага всички свои вътрешни политики и разпоредби, включително тези в областта на транспорта. През последните две десетилетия усилията на Общността бяха насочени към изграждането на добре функциониращо единно европейско транспортно пространство, транспортна система, която е конкурентоспособна и в същото време отговаря на съвременните социални и екологични изисквания. Поради това бяха направени редица законодателни промени, засягащи всички видове транспорт (железопътен, въздушен, автомобилен и воден). Всички те имат определен ефект за сектора в общоевропейски и национален мащаб, както и за приноса му за икономическото развитие.

Основната цел на настоящата разработка е да се анализира приноса на транспортните услуги за икономическото развитие на България. Анализът се основава на статистически данни от различни източници като Световната търговска организация (СТО), Световната банка, Евростат и Националния

статистически институт на България. Тези данни включват броя на заетите в сектора, БВП и обемите на износ и внос на стоки и услуги. Анализът обхваща периода 2005-2017 г., който включва години от предприєдинителния и следприєдинителния период на България.

Резултатите от анализа показват, че транспортните услуги са съществена част от сектора на услугите в страната. През изследвания период реалните обеми както на износа, така и на вноса на транспортни услуги нарастват, като в относително изражение тенденцията е различна. Значителна част от заетите лица в България са заети в сектора на транспортните услуги – през 2017 г. те са 210.6 хил., или 6.7% от всички заети лица. За сравнение, по данни на Евростат този сектор в Европейския съюз е осигурил работа на около 11 милиона души през 2016 г., което е над 5% от общата заетост в Съюза. В разработката се разглеждат и европейските регулации относно транспортния сектор и ползите от неговото развитие.

➤ Г7.13

Захариева, Галина. Приносът на туризма за икономическото развитие на националната икономика / Галина Захариева // Туризмът в новото хилядолетие - състояние и перспективи : Сборник с доклади от Международна научнопрактическа конференция - Свищов, 11-12 октомври 2019 г., Свищов, АИ "Ценов", 2019, с. 390-397, ISBN: 978-954-23-1764-7

Резюме

През последните две десетилетия туристическата индустрия в глобален мащаб търпи сериозно развитие и към днешна дата играе сериозна роля в икономическото развитие както на развити, така и на развиващи се страни. В днешно време страните разчитат на туризма за решаване на проблеми като безработица, дефицити по текущата сметка и постигане на икономически растеж. Целта на настоящия доклад е да се анализира приноса на туризма за икономическото развитие на страната на база промяната в съвкупност от показатели, свързани с него. Резултатите показват, че туризмът е важен сектор за българската икономика и развитието на страната, чието значение все повече ще нараства. Той генерира работни места, значителни приходи за страната и допринася за създаването на над 10% от БВП.

Summary

In the last two decades, the tourism industry has undergone serious development on a global scale and to date it plays a major role in the economic development of both developed and developing countries. Nowadays, countries rely on tourism to solve problems such as unemployment, current account deficits

and achieving economic growth. The purpose of this paper is to analyze the contribution of tourism to the economic development of the country based on the change in a set of indicators related to it. The results show that tourism is an important sector for the Bulgarian economy and the development of the country, the importance of which will grow more and more. It generates jobs, significant revenue for the country and contributes to the creation of over 10% of GDP.

➤ Г7.14

Захариева, Галина и др. Практики по управление на текучеството на персонал в предприятията в България и Косово / Галина Захариева, Дритон Сюдча // Народно стопански архив, 2020, 2, с. 33-47, ISSN: 0323-9004

Резюме

В настоящата статия се разглежда въпросът за текучеството на служители в предприятията в България и Косово. В теоретичен план са обхванати същността и формите на текучеството, факторите, които оказват влияние върху него, както и ефектите за стопанските субекти. В емпиричен план са представени и дискутирани някои изходни предпоставки за двете държави, които индиректно влияят върху флукутацията на персонала. Въз основа на анкетно проучване сред фирмите от двете държави е установена значимостта на проблема с текучеството и са анализирани практиките по неговото управление. Резултатите сочат, че текучеството е феномен, който е присъщ на всяка организация, независимо от предмета на дейност и нейната големина. В днешните условия на отвореност на икономиките и по-големите възможности за мобилност на трудовите ресурси необходимостта от задържане на хората и управлението на този проблем става все по-належащ за предприятията. Много са факторите, чието влияние трябва да бъде отчетено в този процес, свързани както с личността, така и с фирмата и нейната обкръжаваща среда.

Summary

The paper addresses the issue of personnel turnover in enterprises in Bulgaria and Kosovo. It presents the theoretic aspects of the nature and forms of personnel turnover, its determinative factors and effects for business entities as well as focuses on some initial prerequisites for the two countries, which indirectly influence it. The paper also presents the findings from a conducted survey among companies from the two countries which findings confirm the significance of the problem with personnel turnover and are used for an analysis of the practices for its management. The results show that turnover is a phenomenon that is inherent in every organization, regardless of the subject of activity and its size. In today's conditions of openness of economies and greater

opportunities for labor resource mobility, the need to retain people and manage this issue is becoming more pressing for businesses. There are many factors whose influence must be taken into account in this process, related both to the individual and to the company and its environment.

➤ Г7.15

Захаријева, Галина и др.. Проблемът в текучеството на човешки ресурси в българските фирми. / Галина Захаријева, Дритон Сјуча // Икономиката на България - 30 години след началото на промените : Научно-практическа конференция. Сборник с доклади - Свищов, 22 ноември 2019 г., Свищов, Академично издателство "Ценов", 2020, с. 419-426, ISBN: 978-954-23-1815-6

Резюме

В настоящия доклад се разглеждат някои теоретични аспекти и емпирични проявления на текучеството на персонала. Основната му цел е да се изследва проблема за текучеството в българските фирми, за да се определи неговата значимост и идентифицират практиките по отношение на регулирането му. В теоретичен план са обхванати в силно синтезиран вид причините, ефектите от текучеството и начини за ограничаването му. Изводите за значимостта на проблема в българските предприятия и управленските подходи към него са направени въз основа на резултатите от проведено анкетно проучване сред тях.

Резултатите сочат, че текучеството в българската практика не се очертава като голям проблем. За по-голямата част от изследваните фирми то варира в диапазона от 0 до 5%, което може да се сметне за ниско. Най-голямо е текучеството на работници и специалисти, независимо от големината на предприятията. 2) Само една част от фирмите (най-вече големите) събират и анализират системно информация относно причините за напускане. Много малка е частта и на тези, които имат разработена специална програма за задържане на човешките ресурси. Фирмите използват диференциран набор от средства за мотивиране.

Summary

The paper examines some theoretical aspects and empirical manifestations of staff turnover. Its main purpose is to investigate the problem of employee turnover in Bulgarian enterprises in order to determine its importance and identify practices for its regulation. It highlights in a highly synthesized form the theoretic aspects of the causes for, the effects of and the ways of limiting employee turnover. Based on the information from a survey among Bulgarian enterprises conclusions are made on the significance of the problem and the approaches to its management nationally.

The results show that turnover in Bulgarian practice does not emerge as a big problem. For the majority of the surveyed companies, it varies in the range of 0 to 5%, which can be considered low. The turnover of workers and specialists is the highest, regardless of the size of the enterprises. Only a part of the companies (mostly the big ones) systematically collect and analyze information about the reasons for leaving. The share of those who have developed a special program for retention of human resources is very small. Firms use a differentiated set of means of motivation.

➤ Г7.16

Zahariev, Andrey et al. The brokerage insurance companies under COVID-19 framework (The Bulgarian experience) / Andrey Zahariev, Stoyan Prodanov, Galina Zaharieva, Lyudmil Krystev, Dimitar Kostov, Tsvetan Pavlov, Silviya Zarkova, Nikolay Zdravkov // Economic and Social Development, 2020, 58, pp. 369-383, ISSN: 1849-7535

Summary

The history of insurance and insurance mediation in Bulgaria can be divided into four periods- from 1878 to 1946; from 1946 to 1989; from 1989 to 2007; and after the accession of Bulgaria to the EU in 2007. The most significant regulatory at the end of the penultimate period and the last period are related to the establishment of the Financial Supervision Commission (2003), the adoption of the first Insurance Code (2005) of the second, still valid new Insurance Code. The analysis shows that the legislation of insurance intermediation in Bulgaria is undergoing significant development in the direction of improvement and adaptation to evolving and complicating modern market conditions. The most significant trends that are observed are in the direction of explicitly differentiating the functions of brokers and agents; strengthening the requirements for education and qualification of the persons managing and the persons directly carrying out the activity of insurance mediation; development of the licensing and registration regime; subordination of the requirements for brokers and agents and to other categories of persons engaged in mediation (employees of the insurers themselves in direct sales, as well as intermediaries developing insurance mediation as an additional activity). After 2007, all changes are in the direction of synchronization with EU legislation and protection of consumers of insurance products. The most significant features and current challenges of the global and Bulgarian insurance market and in particular of the intermediaries working on it are related to changes in the general economic conditions. Here are added changes in the financial system, regulations, the emergence of new types of risk, changes in the insurance business (digitalization), and the cycle of the insurance market. Among the changes with the most significant impact since 2020 is COVID-19 as a new,

global systemic risk with a huge impact on all economic agents and on the value of insurance estimates.

Резюме

Историята на застраховането и застрахователното посредничество в България може да се раздели на четири периода – от 1878 г. до 1946 г.; от 1946 до 1989 г.; от 1989 до 2007 г.; и след присъединяването на България към ЕС през 2007 г. Най-значимите нормативни актове в края на предпоследния период и последния период са свързани със създаването на Комисията за финансов надзор (2003 г.), приемането на първия Кодекс за застраховането (2005 г.) и на втория, все още действащ нов Кодекс за застраховането. Анализът показва, че законодателството на застрахователното посредничество в България търпи значително развитие в посока усъвършенстване и адаптиране към развиващите се и усложняващи се съвременни пазарни условия. Най-съществените тенденции, които се наблюдават са в посока на изрично разграничаване на функциите на брокерите и агентите; засилване на изискванията за образование и квалификация на лицата, управляващите и лицата, пряко осъществяващи дейността по застрахователно посредничество; развитие на лицензионния и регистрационен режим; подчиняване на изискванията към брокерите и агентите и към други категории лица, занимаващи се с посредничество (служители на самите застрахователи при директни продажби, както и посредници, развиващи застрахователното посредничество като допълнителна дейност). След 2007 г. всички промени са в посока синхронизиране със законодателството на ЕС и защита на потребителите на застрахователни продукти. Най-съществените характеристики и актуални предизвикателства пред световния и българския застрахователен пазар и в частност пред работещите на него посредници са свързани с промените в общите икономически условия. Тук се добавят промените във финансовата система, регулациите, появата на нови видове риск, промени в застрахователния бизнес (дигитализация) и цикъла на застрахователния пазар. Сред промените с най-значително въздействие от 2020 г. насам е COVID-19 като нов, глобален системен риск с огромно въздействие върху всички икономически агенти и върху стойността на застрахователните оценки.

➤ Г7.17

Zahariev, A., Ivanova, P., Angelov, A., & Zaharieva, G. (2021). Evolution in the regulatory framework for distance learning in a pandemic environment - the experience of Bulgaria. Abstracts & Proceedings of SOCIOINT 2021 - 8th International Conference on Education and Education of Social Sciences, 14-15 June 2021 (pp. 18-24). Istanbul: OCERINT. doi: <https://doi.org/10.46529/socioint.202102>

Summary

In higher education, students and doctoral students are a key factor in testing and developing innovative research methods and pedagogical techniques. Their focus is on the present and future of educational technology in its historical variation from face-to-face learning, through distance learning (d-learning), elearning (e-learning), mobile learning (m-learning) and u-learning (u-learning). The full-time form, the parttime form and the distance learning form are imposed as forms of education in the European Higher Education Area. Distance learning is inherently one of the most attractive forms of higher education. Its technological richness and the absence of a direct need to leave the workplace or place of residence provide an increasing opportunity for its use by managers, professionals, and "lifelong learners". This calls for a national regulation of distance learning in higher education. The main aim of the paper is to analyse the Bulgarian experience in the national regulation of distance learning in higher education from the first national ordinance enforced in 2004 and the new Covid-19 in medias ordinance from 2021. The main conclusion of the study is that the Covid-19 and the new regulation of distance learning pushed forward all Bulgarian universities on the road of fast digitalization and introduction of the most advanced e-learning technologies.

Резюме

Във висшето образование студентите и докторантите са ключов фактор при тестването и разработването на иновативни изследователски методи и педагогически техники. Техният фокус е върху настоящето и бъдещето на образователните технологии в историческите им вариации от обучение лице в лице, през дистанционно обучение (d-learning), електронно обучение (e-learning), мобилно обучение (m-learning) и повсеместно обучение (u-learning). Редовната, задочната и дистанционната форма се налагат като форми на обучение в Европейското пространство за висше образование. Дистанционното обучение по своята същност е една от най-атрактивните форми на висше образование. Неговото технологично богатство и липсата на пряка необходимост от напускане на работното място или мястото на пребиваване предоставят все по-голяма възможност за използването му от мениджъри, професионалисти и „учещи през целия живот“. Това изисква национално регулиране на дистанционното обучение във висшето образование. Основната цел на статията е да се анализира българския опит в националното регулиране на дистанционното обучение във висшето образование от първата национална наредба, влязла в сила през 2004 г., и новата наредба за Covid-19 в медиите от 2021 г. Основният извод от изследването е, че Covid-19 и новата регулация на дистанционното обучение тласнаха напред всички български университети по пътя на

бързата дигитализация и въвеждане на най-модерните технологии за електронно обучение.

➤ Г7.18

Захариева, Галина. Въздействие на пандемията от COVID-19 върху външната търговия с услуги на България / Галина Захариева // Устойчиво развитие и социално-икономическа кохезия през XXI век – тенденции и предизвикателства: Международна научно-практическа конференция. Сборник с доклади - Свищов, 8-9 ноември 2021 г. АИ Ценов, 2021, с. 147-154, ISBN: 978-954-23-2069-2

Резюме

Докладът е посветен на влиянието на пандемията от COVID-19 върху обема на външната търговия с услуги на България. Анализът се базира на данни от платежния баланс и обхваща както общите търговски потоци, така и данните за износа и вноса по типове услуги. Целта е да се установят измененията в обема и структурата на международната търговия с услуги вследствие на пандемията. Резултатите сочат, че външната търговия с услуги на България е негативно повлияна от пандемията от COVID-19. През 2020 г. най-значително е намалението на пътуванията и транспорта, като то е по-голямо при личните пътувания. Отрицателно е влиянието и върху транспортните услуги, най-вече върху търговията с пътнически и други транспортни услуги. Износът на товарни транспортни услуги отбелязва растеж през 2020 г. За подгрупите от „други услуги“ влиянието на пандемията е различно. За последната година се отчита спад в експорта на строителните, финансовите, другите бизнес услуги, личните, културни и развлекателни услуги и на държавните стоки и услуги. За останалите подгрупи се отчита нарастване. При вноса за 2020 г. намаление се установява при почти всички подгрупи с изключение на изключение на телекомуникационните, компютърни и информационни услуги и другите бизнес услуги.

Summary

The report is dedicated to the impact of the COVID-19 pandemic on the volume of Bulgaria's foreign trade in services. The analysis is based on balance of payments data and covers both total trade flows and data on exports and imports by type of service. The aim is to identify changes in the volume and structure of international trade in services as a result of the pandemic. In 2020, the most significant decrease is in travel and transport, being highest in personal travel. The impact is also negative on transport services, especially on trade in passenger and other transport services. Exports of freight transport services recorded growth in 2020. For the subgroups of "other services", the impact of the pandemic is

different. For the last year, there was a decline in the export of construction, financial, other business services, personal, cultural and entertainment services and government goods and services. An increase is reported for the remaining subgroups. In the case of imports for 2020, a decrease is found in almost all subgroups with the exception of telecommunications, computer and information services and other business services.

➤ Г7.19

Zahariev, Andrey et al. Management motivation and capital creation through employee stock options - International evidences under Covid-19 circumstances / Andrey Zahariev, Stefan Simeonov, Galina Zaharieva // 22nd RSEP International Economics, Finance & Business Conference - Virtual/Online. Full Papers - Kadir Has University, Istanbul, Turkey, 25-26 August 2021.BC GRUP INC. Publishing, 2021, pp. 113-120, ISBN: 978-605-70583-3-1

Summary

Successful corporate management requires rational coherence between financial management and human resource management, where the ability to skilfully apply the tools of motivational policy is important. Under COVID-19, companies faced the danger of losing valuable employees due to leaving. Therefore, in search of new methods for motivating and retaining staff, the research question of this study is to justify the benefits of implementing Employee Stock Options (ESO) as a technique for staff motivation in a pandemic environment based on capital formation rules. The results of a survey in the pandemic year 2020 among employers in Romania, Bulgaria and Kosovo confirm the interest in innovations in motivating staff to counter the increasing employee exiting and staff turnover trends.

Резюме

Успешното корпоративно управление изисква рационална съгласуваност между финансовото управление и управлението на човешките ресурси, където способността за умело прилагане на инструментите на мотивационната политика е важна. В условията на COVID-19 компаниите бяха изправени пред опасността да загубят ценни служители поради напускане. Ето защо, в търсене на нови методи за мотивиране и задържане на персонала, изследователският въпрос на това проучване е да обоснове ползите от прилагането на опциите за акции на служителите (ESO) като техника за мотивиране на персонала в среда на пандемия, базирана на правила за формиране на капитал. Резултатите от проучване през пандемичната 2020 г. сред работодатели в Румъния, България и Косово потвърждават интереса към иновации в мотивирането на персонала, за да се

противодействия на нарастващите тенденции за напускане и текучество на служители.

Г7.20

Zahariev, A., Laktionova, A., Zaharieva, G., & Kostov, D. (2022b). International Master Degree Partnership through Double Diploma Programme of International Financial Management (on the example of Bulgaria and Ukraine). Abstracts & Proceedings of SOCIOINT 2022 - 9th International Conference on Education and Education of Social Sciences, 17-18 January 2022 (pp. 576-583). Istanbul: OCERINT. doi: <https://doi.org/10.51508/intcess.202280>

Summary

The scientific report presents the step-by-step the know-how, the organization and the conduction of a double degree study process between EU and non-EU countries. The main conclusion is that due to ECTS and Erasmus + program all significant obstacles to such project for international educational partnership projects can be overcome. Under the constraints of the Covid-19 pandemic, the learning process once again can be provided on the basis of university E-learning and distance learning platforms and video conference channels such as BBB, Microsoft Teams or Zoom.

Резюме

Научният доклад представя стъпка по стъпка ноу-хаута, организацията и провеждането на процес на обучение с двойна степен между страни от ЕС и страни извън ЕС. Основният извод е, че благодарение на ECTS и програмата Еразъм + всички могат да бъдат преодоляни значителни пречки пред такъв проект за международно образователно партньорство. При ограниченията на пандемията Covid-19 учебният процес отново може да бъде осигурен на базата на университетски платформи за електронно и дистанционно обучение и канали за видеоконференции като BBB, Microsoft Teams или Zoom.

➤ Г7.21

Захариев, Андрей и др. Дигитализация и подбор на човешките ресурси в банковите и застрахователни предприятия: сравнителен анализ / Андрей Захариев, Галина Захариева, Маргарита Михайлова // Диалог, 2022, 3, с. 1-16, ISSN: 1311-9206

Резюме

Настоящото изследване има теоретичен и емпиричен ракурс в своята конструкция. В първия аспект се поставя за цел изследване на теоретичните

достигания в областта на дигиталните технологични решения за подбор на човешки ресурси, потенциалните им предимства и недостатъци, а във втория аспект – анализ на политиките на българските финансовите предприятия в областта на дигитализацията, вкл. на човешките ресурси, практиките по използване на съвременни средства за подбор, потенциала за тяхното подобряване и усъвършенстване. Обект на изследването са българските предприятия от банковия и застрахователния сектор, а предмет – техните политики по дигитализация и съвременните методи на подбор на човешки ресурси, които използват. Анкетираните застрахователни дружества формират 65.35% от брутния премиен приход на българския общозастрахователен пазар към 30.06.2022 г. Изследваните кредитни институции са лицензирани от БНБ търговски банки в Република България, които управляват 70.04% от активите в банковата система на изследвания национален пазар към 30.06.2022 г. Сравнителният анализ на двете групи финансови предприятия показва както прилики, така и съществени различия. Поради по-големия мащаб на управляван персонал търговските банки развиват собствени платформи за дигитализация и подбор на човешки ресурси, докато процесът при застрахователите е по-консервативен и разчита и на посредници. Получените отговори на въпроси по Ликертовата скала, свързани с дигитализацията в управлението на човешките ресурси установява съществени различия в експертните оценки за двете групи финансови предприятия.

Summary

The present study has a theoretical and empirical perspective in its construction. In the first aspect, the aim is to study the theoretical achievements in the field of digital technological solutions for the selection of human resources, their potential advantages and disadvantages, and in the second aspect - an analysis of the policies of the Bulgarian financial enterprises in the field of digitalization, incl. human resources, the practices of using modern techniques of selection, the potential for their improvement and refinement. The object of the research is the Bulgarian enterprises from the banking and insurance sectors, and the subject - their digitalization policies and the modern methods of selection of human resources that they use. The surveyed insurance companies form 65.35% of the gross premium income of the Bulgarian nonlife insurance market as of 30.06.2022. The studied credit institutions are licensed by the BNB commercial banks in the Republic of Bulgaria, which manage 70.04% of the assets in the banking system of the studied national market as of 30.06.2022. The comparative analysis of the two groups of financial enterprises shows both similarities and significant differences. Due to the larger number of managed personnel, commercial banks are developing their own platforms for digitization and HR selection, while the process for insurers is more conservative and relies on

intermediaries. The received answers to questions on the Likert scale related to digitalization in human resources management establish significant differences in expert assessments for the two groups of financial enterprises.

➤ Г7.22

Zahariev, A., Zaharieva, G., Mihaylova, M., Nikolova, M. (2022e). COVID-19 as a factor for the digitalisation in human resource management in the Bulgarian financial institutions. 87th International Scientific Conference of Economic and Social Development: Economics, Management, Finance and Banking, Svishtov, Bulgaria, 28-30 September 2022, Economic and Social Development (Book of Proceedings), vol. 87, Cakovez, Croatia, pp. 210-219, ISSN: 1849-7535, www.researchgate.net/publication/364153505

Summary

The financial sector is the basis of money circulation in any economy. Regardless of war and disease situations, this sector is to ensure the functioning of all other branches of the economy. Covid-19 posed such a challenge to the institutions from the financial sector. In many government decisions in the EU to impose a lockdown as a measure to curb the pandemic, the financial sector was among the exceptions to the suspension of activity. It is the functioning of commercial banks, insurance companies and pension funds that is a guarantee for the prospect that any crisis can and must be overcome. The pandemic itself logically put the general management of companies from the financial sector to the test. Pragmatic solutions were based on the achievements in information technology and digitalisation in the field of financial services provision. The internal process, which remained behind the scenes, was related to the rapid adaptation of the management structures and personnel of financial companies to functioning in an epidemic environment. This process was realised without interrupting the communication and services channels to the other economic agents - government, companies and households. Against this background, this research aims to establish, through a survey among the senior management of Bulgarian financial institutions, the effect of Covid-19 on the digitisation of human resource management. The compiled questionnaire and the collected responses from CEO and HR directors of banks, insurance companies and pension funds gives grounds to confirm that in the force majeure environment of the epidemic, innovations in and adaptation of human resources management have been implemented. This is based on the accelerated digitalisation of internal management processes in their entire spectrum – recruitment, operational labour performance, retirement and resign. In parallel, financial enterprises confirm the sharing of corporate social responsibility values in the context of Covid19 through donation campaigns to support the healthcare sector

Резюме

Финансовият сектор е в основата на паричното обръщение във всяка икономика. Независимо от извънредни ситуации като война или болести, този сектор трябва да осигури функционирането на всички останали отрасли на икономиката. Covid-19 постави такова предизвикателство пред институциите от финансовия сектор. В много правителствени решения в ЕС за налагане на локдаун като мярка за ограничаване на пандемията финансовият сектор беше сред изключенията от спирането на дейността. Именно функционирането на търговските банки, застрахователните компании и пенсионните фондове е гаранция за перспективата, че всяка криза може и трябва да бъде преодоляна. Самата пандемия логично постави на изпитание общото ръководство на компании от финансовия сектор. Прагматичните решения бяха базирани на постиженията на информационните технологии и дигитализацията в областта на предоставянето на финансови услуги. Вътрешният процес, който остана зад кулисите, беше свързан с бързото адаптиране на управленските структури и персонала на финансовите компании към функциониране в епидемична среда. Този процес се осъществи без прекъсване на каналите за комуникация и услуги към останалите икономически агенти – правителство, фирми и домакинства. На този фон, настоящото изследване има за цел да установи, чрез анкета сред висшия мениджмънт на български финансови институции, ефекта от Covid-19 върху дигитализацията на управлението на човешките ресурси. Съставеният въпросник и събраните отговори от изпълнителни директори и HR директори на банки, застрахователни компании и пенсионни фондове дава основание да се потвърди, че във форсмажорната среда на епидемията са внедрени иновации в и е адаптирано управлението на човешките ресурси. Това се основава на ускорената дигитализация на вътрешните управленски процеси в целия им спектър – набиране, оперативна трудова ефективност, пенсиониране и напускане. Успоредно с това финансовите предприятия потвърждават споделянето на ценностите на корпоративната социална отговорност в контекста на Covid19 чрез дарителски кампании в подкрепа на сектора на здравеопазването.

➤ Г7.23

Zahariev, A., Zaharieva, G., Mihaylova, M., Ivanova, K. (2022d). Digitalisation in human resource management: evidence from the Bulgarian banking and insurance sectors. 87th International Scientific Conference of Economic and Social Development: Economics, Management, Finance and Banking, Svishtov, Bulgaria, 28-30 September 2022, Economic and Social Development (Book of Proceedings), vol. 87, Cakovez, Croatia, pp. 261-269, ISSN: 1849-7535, <https://www.researchgate.net/publication/364153518>

Summary

Digitalisation has gradually been changing the activities and processes of enterprises. This requires new managerial approach to improve their competitiveness or to keep their sustainability in today's highly dynamic and uncertain environment. It not only discovers new ways to reach bigger and distant markets, transforms the supply channels, optimises the processes and the costs, but also requires high investments for technological transformation, new managerial policies and strategies, including those related with human resources (HR). The successful digital transformation of companies requires also transformation of the human resource management (HRM) function, new competences of HR and new approaches to manage and retain people in the enterprise. Such transformation is even more important for the banks and insurance companies as the digitalisation of their activities is an inevitable step for achieving sustainable business results in highly competitive and highly regulated external environment, and the management of HR competencies is key to achieving of success. The aim of the paper is to analyze the degree of digital transformation in human resource management in Bulgarian banks and insurance enterprises, the influence of digitalisation on the HRM policies and practices and outline the main obstacles they face in this process. For this purpose empirical data is collected through a questionnaire sent to Bulgarian banks and insurance enterprises. The questions included in the questionnaire are focused on aspects such as management, HR planning, recruitment and selection, training and development, organisation of work, appraisal and compensation and communication. The research confirms the important role of digitalisation in HR management in financial enterprises, which is found to be coupled with parallel digitalisation in overall management and product channels for customer service. Digitalisation in HRM itself is found to be often a product of management strategy and to a lesser extent a result of significant investment by financial enterprises.

Резюме

Дигитализацията постепенно променя дейностите и процесите на предприятията. Това изисква нов управленски подход за подобряване на тяхната конкурентоспособност или за запазване на тяхната устойчивост в днешната изключително динамична и несигурна среда. Тя не само разкрива нови начини за достигане до по-големи и далечни пазари, трансформира каналите за доставка, оптимизира процесите и разходите, но също така изисква високи инвестиции за технологична трансформация, нови управленски политики и стратегии, включително тези, свързани с човешките ресурси (HR). Успешната дигитална трансформация на компаниите изисква и трансформация на функцията по управление на човешките ресурси (HRM), нови компетенции на HR и нови подходи за управление и задържане на хората в предприятието. Подобна

трансформация е още по-важна за банките и застрахователните компании, тъй като дигитализацията на техните дейности е неизбежна стъпка за постигане на устойчиви бизнес резултати в силно конкурентна и силно регулирана външна среда, а управлението на HR компетенциите е ключово за постигането на успех. Целта на статията е да се анализира степента на дигитална трансформация в управлението на човешките ресурси в българските банки и застрахователни предприятия, влиянието на дигитализацията върху политиките и практиките по УЧР и да се очертаят основните пречки пред тях в този процес. За целта са събрани емпирични данни чрез въпросник, изпратен до български банки и застрахователни предприятия. Въпросите, включени във въпросника, са фокусирани върху аспекти като управление, планиране на човешките ресурси, набиране и подбор, обучение и развитие, организация на работата, оценка и възнаграждение и комуникация. Изследването потвърждава важната роля на дигитализацията в управлението на човешките ресурси във финансовите предприятия, за която е установено, че е съчетана с паралелна дигитализация в цялостното управление и продуктови канали за обслужване на клиенти. Установено е, че самата цифровизация на УЧР често е продукт на управленска стратегия и в по-малка степен резултат от значителни инвестиции от страна на финансовите предприятия.

➤ Г7.24

Захариева, Галина. Търговията със стоки между ЕС и Русия в условията на ограничителни мерки / Галина Захариева // Глобална икономика и бизнес: Кръгла маса посветена на 30 години катедра "Международни икономически отношения". Сборник с доклади - Свищов, 29 септември 2023 г., АИ Ценов, 2023, с. 142-150, ISBN: 978-954-23-2421-8

Резюме

В настоящия доклад се разглежда търговията със стоки между Европейския съюз и Русия в условията на ограничителни мерки. В синтезиран вид и хронологичен ред са представени санкциите наложени от ЕС на Русия по повод руската агресия срещу Украйна. За целите на изследването са използвани данни на Евростат на годишна и месечна база за периода 2010 – 2023 г. Анализът показва намаление в стойността на експорта и импорта на стоки. От изходящите търговски потоци най-засегната е групата „Машини, оборудване и превозни средства“, а при входящите групата „Минерални горива, масла и подобни продукти“.

Summary

The report examines trade in goods between the European Union and Russia under restrictive measures. The sanctions imposed by the EU on Russia due to Russian aggression against Ukraine are presented in a synthesized form and in chronological order. For the purposes of the research, Eurostat data was used on an annual and monthly basis for the period 2010 - 2023. The analysis shows a decrease in the value of exports and imports of goods. Of the outgoing trade flows, the group "Machines, equipment and means of transport" is the most affected, and for incoming - the group "Mineral fuels, oils and similar products".

➤ Г7.25

Захаријева, Галина. Анализ на Платежния баланс на България в периода 2007-2022 г. / Галина Захаријева // Предизвикателства пред финансите и стопанската отчетност в условията на множествени кризи: Юбилейна международна научнопрактическа конференция. Сборник с доклади - Свищов, 9-10 ноември 2023 г., АИ Ценов, 2023, с. 44-49, ISBN: 978-954-23-2426-3

Резюме

Докладът разглежда структурата и динамиката на компонентите на платежния баланс на България. Неговата цел е да се анализират промените в платежния баланс на страната в периода 2007 - 2022 г. За нуждите на анализа се използват данни на БНБ. Резултатите сочат, че през първите години на периода текущата и финансовата сметки имат отрицателно салдо, което определя България като нетен ползвател на кредити от останалия свят. През останалите години се оформя предимно положително салдо по текущата и капиталова сметка, както и по финансовата, което прави страната нетен кредитор на останалите страни.

Summary

The report examines the structure and dynamics of the components of Bulgaria's Balance of payments. Its purpose is to analyze changes in the country's Balance of payments in the period 2007 - 2022. For the needs of the analysis, BNB data is used. The results show that during the first years of the period, the current and financial accounts have a negative balance, which defines Bulgaria as a net user of credits from the rest of the world. In the remaining years, a positive balance is mostly formed on the current and capital accounts, as well as on the financial account, which makes the country a net creditor to the other countries.

➤ Г7.26

Zaharieva, Galina. The relation between motives for women entrepreneurship and the macrolevel determinants in selected EU countries.

Economic and Social Development: 103rd International Scientific Conference on Economic and Social Development – "Digital entrepreneurship in the context of the UN Sustainable Development Goals". Book of Proceedings - Varazdin, 21-22 November, 2023. vol. 103, Varazdin, Croatia, pp. 293-302, ISSN: 1849-7535

Summary

The factors that determine women's decisions to start a business are many. They are related both to the characteristics of women as individuals and to the surrounding external environment. The purpose of the paper is to explore the main motivations for starting a business by women and to examine the interrelationship between them and certain macro-environmental factors. From the values of the correlation coefficients presented in the correlation matrix, a statistically significant relationship between the factors and motives was found only for one of the four motives included in the study. The main hypothesis tested in the study is that with the increase in the values of the factors GDP, Human Capital and Knowledge Creation, the share of women who start a business for the reason to earn a living because jobs are scarce decreases. Simple and multiple regression are applied for the purpose. The results confirm the expected influence when using simple regression models. The research covers 15 EU member states, and the data for the variables are for the year 2021.

Резюме

Факторите, които определят решенията на жените да започнат бизнес са много. Те са свързани както с характеристиките на жената като индивид, така и със заобикалящата я външна среда. Целта на статията е да се изследват основните мотиви за започване на бизнес от жените и да се изследва взаимовръзката между тях и някои фактори на макросредата. От стойностите на корелационните коефициенти, представени в корелационната матрица, се установява статистически значима връзка между факторите и мотивите само за един от четирите мотива, включени в изследването. Основната тествана хипотеза в изследването е, че с нарастването на стойностите на факторите БВП, Човешки капитал и Създаване на знания намалява дялът на жените, които започват бизнес с цел да си изкарват прехраната, тъй като работните места са оскъдни. За целта се прилагат единична и множествена регресия. Резултатите потвърждават очакваното влияние при използване на единични регресионни модели. Изследването обхваща 15 страни членки на ЕС, като данните за променливите са за 2021 г.

➤ Г7.27

Zaharieva, Galina. Digitalization, women entrepreneurship and sustainable development goals: the Bulgarian case. Economic and Social Development: 104th International Scientific Conference on Economic and Social Development. Book of Proceedings - Rio de Janeiro, 23-25 November, 2023. vol. 104, Varazdin, Croatia, pp. 123-131, ISSN: 1849-7535.

Summary

The focus of the paper is on the relationship between digitalization, female entrepreneurship and sustainable development. Its aim is to outline the role and contribution of female entrepreneurship, in particular digital female entrepreneurship in Bulgaria, to the implementation of the Sustainable Development Goals. It examines the specifics of digital entrepreneurship and how it contributes to the achievement of sustainable development goals. Special attention is paid to female entrepreneurship, including in Bulgaria. To achieve the goal of the research, a three-step technology is applied. It is based on a set of indicators such as the number of newly born enterprises, the number of closed enterprises, self-employed persons with and without employees, the level of Total early-stage Entrepreneurial Activity, description of characteristics of women entrepreneurship and a study of the profile of Bulgarian digital startups founded by women or by women and men. The results show that there is a difference in entrepreneurial activity between women and men, which is below the average for the European Union. The main characteristics of female entrepreneurs in Bulgaria are also presented. The share of female digital entrepreneurship is not large, but it contributes to the achievement of the goals for Sustainable Development. This is evidenced by the subject of their activity focused on areas such as education, health, sustainable and environmentally friendly production and consumption, providing work for vulnerable groups, digital marketing and online commerce. The main conclusion is that theoretical studies and empirical evidence clearly highlight the contribution of women (digital) entrepreneurship to achieving a more sustainable, more socially and environmentally oriented economy.

Резюме

Фокусът на доклада е върху връзката между дигитализацията, женското предприемачество и устойчивото развитие. Целта му е да очертае ролята и приноса на женското предприемачество, в частност дигиталното женско предприемачество в България, за изпълнението на целите за устойчиво развитие. Разглежда спецификата на дигиталното предприемачество и как то допринася за постигането на целите за устойчиво развитие. Специално внимание се обръща на женското предприемачество, включително в България. За постигане на целта на изследването се прилага триетапна технология. Тя се базира на набор от показатели като брой

новосъздадени предприятия, брой закрити предприятия, самостоятелно заети лица, със и без служители, ниво на обща предприемаческа активност на ранен етап, описание на характеристиките на женското предприемачество и проучване на профила на български дигитални стартъпи, основани от жени или от жени и мъже. Резултатите показват, че има разлика в предприемаческата активност между жените и мъжете, която е под средната за Европейския съюз. Представени са и основните характеристики на жените предприемачи в България. Делът на женското дигитално предприемачество не е голям, но допринася за постигането на целите за устойчиво развитие. Това се доказва от предмета на тяхната дейност, фокусиран върху области като образование, здравеопазване, устойчиво и екологично чисти производство и потребление, осигуряване на работа за уязвими групи, дигитален маркетинг и онлайн търговия. Основният извод е, че теоретичните изследвания и емпиричните доказателства ясно подчертават приноса на женското (дигитално) предприемачество за постигане на по-устойчива, по-социално и екологично ориентирана икономика.

Показател 9. Студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

➤ Г9.1

Колева, Росица и др. Модел за социално-икономическо развитие на българското Придунавие / Росица Колева, Красимир Шишманов, Никола Янков, Галина Захариева, Александрина Александрова, Венцислав Василев, Цветан Павлов // АИ Ценов, 2018, 32 с.

Резюме

Целта на настоящата разработка е да се проучи цялостно територията по българското поречие на р. Дунав, която се обозначава като Българско Придунавие (БП) и представлява обект на научното изследване. На следващо място да се оцени нейният потенциал, да се установи как тя може да се превърне в атрактор на преки, косвени и допълнителни инвестиции.

Основната задача по отношение на този обект е, с помощта на системния подход да се установи мястото на БП в Европейския хиперрегион Дунав. На тази основа проектният екип си е поставил следните конкретни задачи: да обособи компонентите на БП, да направи анализ на икономическия му потенциал, да систематизира съществуващите виждания на отделните общини в рамките на региона във връзка с плановите и стратегическите документи. Анализът завършва с представяне на логически рамков модел за неговото социално-икономическо развитие.

Основната теза е, че регионът Българско Придунавие може да се превърне в стратегическа зона, във „фронт“ и мост за трансгранична интеграция между България и съседни страни и по-специално Румъния.

Това е възможно след получаване на знание за неговия потенциал и организирането му чрез създаване на подходящи концептуални инструменти – визии, стратегии, планове и др. Изследователската част на проекта се реализира чрез анкетно проучване на всички общини в район БП, обработката на което се извършва с помощта на програмен продукт MS Excel.

Summary

The main purpose of this paper is to conduct a comprehensive research of the territory along the Bulgarian bank of the Danube River, referred as the Bulgarian Danubian Area (BDA), which consists the main object of our research. Another objective is to assess the potential of the area and to identify opportunities for attracting direct, indirect and additional investment to the region.

The main task in terms of the selected object is to determine the significance of the Bulgarian Danubian Area within the European Danube Hyper Region by

applying systematic approach. The project team has therefore set the following specific tasks: to identify the different components of the BDA; to make an analysis of its economic potential and to present a systematic review of currently existing approaches of the municipalities in the region in terms of planning and strategic documents. A logical framework model for the social and economic development of the region follows the analysis.

The main hypothesis is that the Bulgarian Danubian Area may become a strategic zone, a 'focal point' and a bridge for cross-border integration between Bulgaria and its bordering countries, and Romania in particular.

This would be possible by gaining insight about the potential of the region and implementing appropriate conceptual instruments such as visions, strategies, plans, etc. The project research is done by conducting a survey among all municipalities in the Bulgarian Danubian Area and processing collected data with MS Excel software.

Г9.2

Колева, Росица и др. Социално-икономическо развитие на българското Придунавие - тенденции и перспективи / Росица Колева, Поля Ангелова, Галина Захаријева, Стела Касабова, Галя Кушева, Александрина Александрова // Алманах научни изследвания. СА Д. А. Ценов - Свищов, 2019, 27, с. 307-337, ISSN: 1312-3815

Резюме

По проблемите на социално-икономическото развитие на българското Придунавие липсват изчерпателни теоретични и практически анализи. Научните публикации и емпиричните изследвания за демографското и социалното развитие, за пазара на труда и бедността в областите от Придунавието са твърде малко. Основната цел на настоящата студия е да се изследват и анализират тенденциите и перспективите за социално-икономическо развитие на българското Придунавие за периода 2010–2017 г. Изследователската теза може да се дефинира по следния начин: под влияние на настъпилите промени в социално-икономическото развитие на българското Придунавие основните макроикономически показатели отчитат ясно изразени тенденции и потенциал за напредък.

Поставената цел обуславя специфичните задачи на изследването на българското Придунавие: проучване на икономическото развитие на областите; очертаване на демографските проблеми; оценка на пазара на труда; анализ на състоянието на социалната сфера; изследване на бедността, нейното състояние и тенденции.

Главният извод от проведеното практическо изследване е, че неблагоприятните тенденции в демографското развитие на областите от българското Придунавие, увеличаването на безработицата и намаляването

на средната работна заплата, в секторите на социалната сфера, са резултат както на естественото движение на населението, така и на миграционните процеси и икономическата обстановка в страната. Като цяло равнището на бедност в региона се доближава до средното за страната, но се характеризира със своя специфика и динамика, което налага диференциран подход за целенасочено въздействие и преодоляване на бедността на регионално ниво.

Summary

The aim of this research paper is to examine and analyse the trends and prospects in the socio-economic development of the Bulgarian Danube region in the period between 2010 and 2017. The thesis of the paper is that, because of the changes that the socio-economic development of the Bulgarian Danube region has undergone, there are clear trends and considerable potential for progress.

The objectives of the research are: to examine the economic development of the districts in the Bulgarian Danube region; to identify major demographic issues in the Bulgarian Danube region; to assess the labour market in the districts in the Bulgarian Danube region; to analyse the social development in the districts in the Bulgarian Danube region; to study the level of poverty in the Bulgarian Danube region, its current condition and trends in its development.

The main conclusion of the practical research we have conducted is that unfavourable trends in the demographic development of the administrative districts in the Bulgarian Danube region, increasing unemployment and reducing the average wage in the sectors of the social sphere are the result of both the natural population mobility and migration processes and the economic situation in the country. The poverty level in the region is close to the average poverty level for the country, yet, the specific features and the dynamics of its development require a differentiated approach in order to cut poverty and boost economic security at a regional level

➤ Г9.3

Zahariev, Andrey et al. The Bank Insolvency: from Lehman Brothers to COVID-19 (International remarks and national peculiarities) / Andrey Zahariev, Stoyan Prodanov, Aneliya Radulova, Galina Zaharieva, Mariyana Pavlova, Petko Angelov, Taner Ismailov, Aleksandrina Aleksandrova, Kristi Marinova // Economic and Social Development, 2020, 58, pp. 44-59, ISSN: 1849-7535

Summary

A study of the international experience of applicable policies for crisis management in the credit system in bank insolvency, identifies three types of solutions, including: elimination of the "toxic element" in the banking system

following the example of "Lehman Brothers" in the US from 15.09. 2008 through a voluntary insolvency procedure declared by the bank's management before the respective regulatory body; support for the financially troubled institution through nationalization and a reform plan following the example of Northern Rock in the UK from 2007- 2008 and Greek banks from the Greek debt crisis after 2010; liquidation of the "toxic element" in the banking system, following the example of CCB in Bulgaria (2014-2020), through a regulatory insolvency procedure. Each of the three policies has its pros and cons, but it definitely has a "stressful" impact on banking systems and economic agents with long-term consequences, incl. in the context of the TBTF doctrine. On this basis, international regulators are introducing the methodology of bank stress tests for early warning of bank insolvency. The study of the experience of the central banks, BIS and ECB for conducting stress tests brings to the fore their grouping by three criteria: first criteria - Type of stress test, which distinguishes stress tests conducted by macroprudential authorities for the purpose of assessing broad systemic risks, stress tests conducted by microprudential authorities for supervisory purposes and stress tests by the internal bank risk management for the purposes of assessing capital adequacy policies; second criteria - Focus of the stress test, which distinguishes systematic assessments at the institutional level, measuring mainly solvency or liquidity, assessments on the first and second pillars of Basel II, as well as assessments of financial instruments, investment portfolios, business sectors from institutional positions to prepare models for decision-making by the central banking management regarding the response to the various risks; and third criteria - Approach to conducting the stress test, which is grouped into two categories, top - down and vice versa, bottom - up. These approaches must be tested with the new environment for COVID-19 as a global systemic risk generator. Its impact on the creditworthiness of companies, households and the state can be assessed as extremely negative and testing the capital adequacy of commercial banks under BASEL III framework.

Резюме

Проучване на международния опит за приложими политики за управление на кризи в кредитната система при банкова несъстоятелност, идентифицира три типа решения, включително: премахване на „токсичния елемент“ в банковата система по примера на „Lehman Brothers“ в САЩ; от 15.09. 2008 г. чрез процедура по доброволна несъстоятелност, обявена от ръководството на банката пред съответния регулаторен орган; подкрепа за финансово затруднената институция чрез национализация и план за реформи по примера на Northern Rock в Обединеното кралство от 2007-2008 г. и гръцките банки от гръцката дългова криза след 2010 г.; ликвидиране на „токсичния елемент“ в банковата система, по примера на КТБ в България (2014-2020), чрез регулаторна процедура по несъстоятелност. Всяка от

трите политики има своите плюсове и минуси, но определено има „стресиращо“ въздействие върху банковите системи и икономическите агенти с дългосрочни последици, вкл. в контекста на доктрината TBTF. На тази основа международните регулатори въвеждат методологията на банковите стрес тестове за ранно предупреждение за банкова несъстоятелност. Проучването на опита на централните банки, БМР и ЕЦБ за провеждане на стрес тестове извежда на преден план групирането им по три критерия: първи критерий - Тип стрес тест, който разграничава стрес тестовете, провеждани от макропруденциалните органи с цел оценка на широка системна рискове, стрес тестове, провеждани от микропруденциални органи за надзорни цели и стрес тестове от вътрешно банково управление на риска за целите на оценка на политиките за капиталова адекватност; втори критерий - Фокус на стрес теста, който разграничава систематичните оценки на институционално ниво, измерващи предимно платежоспособност или ликвидност, оценки по първи и втори стълб на Базел II, както и оценки на финансови инструменти, инвестиционни портфейли, бизнес сектори от институционални позиции за изготвяне на модели за вземане на решения от ръководството на централната банка относно реакцията на различните рискове; и трети критерий - Подход за провеждане на стрес теста, който е групиран в две категории отгоре - надолу и обратно, отдолу - нагоре. Тези подходи трябва да бъдат тествани с новата среда за COVID-19 като глобален генератор на системен риск. Влиянието му върху кредитоспособността на фирмите, домакинствата и държавата може да се оцени като изключително негативно и тестващо капиталовата адекватност на търговските банки по рамката BASEL III.

➤ Г9.4

Zaharieva, Galina. International Services Trade Competitiveness of EU-27 Countries / Galina Zaharieva // Известия. Списание на Икономически университет - Варна, 2020, 3, pp. 273-296, ISSN: 1310-0343

Summary

The aim of the current research is to assess the international services trade competitiveness of EU-27 countries. To assess the competitiveness of member countries we use market share competitiveness matrix, export value and structure and RCA indices. The research results show that EU-27 countries differ not only in terms of values of exports but also in structure, specialization and competitiveness. Using the market share competitiveness matrix we classified the countries in different groups according to the degree of competitiveness.

Резюме

Целта на настоящото изследване е да се оцени конкурентоспособността на международната търговия с услуги на страните от ЕС-27. За оценка на конкурентоспособността на страните членки ние използваме матрица на конкурентоспособността на пазарния дял, стойност и структура на износа и RCA индекси. Резултатите от изследването показват, че страните от ЕС-27 се различават не само по отношение на стойностите на износа, но и по структура, специализация и конкурентоспособност. С помощта на матрицата на конкурентоспособността на пазарния дял класифицирахме страните в различни групи според степента на конкурентоспособност.

➤ Г9.5

Захариев, Андрей и др. Дигиталната трансформация в управлението на човешките ресурси в българските финансови предприятия / Андрей Захариев, Галина Захаријева, Маргарита Михайлова, Катя Иванова, Маргарита Николова // Алманах научни изследвания. СА Д. А. Ценов - Свищов, 2023, 31, с. 335-362, ISSN: 1312-3815

Резюме

Дигитализацията засяга всяка сфера на икономическия живот. Във финансовите предприятия тя трансформира управлението на човешките ресурси. Целта на студията е да установи степента на дигитална трансформация в управлението на човешките ресурси във финансовите предприятия в България и изведе основните ползи за тях, както и пречките, пред които са изправени в този процес. Три основни задачи търсят решение: изграждане на теоретична рамка на изследването; емпирично проучване на степента и аспектите на дигитална трансформация в управлението на човешките ресурси в българските финансови предприятия; систематизиране на основните проблеми пред и предимствата от дигиталната трансформация в управлението на човешките ресурси във финансови предприятия. Тезата се формулира, както следва: дигиталната трансформация във финансовите предприятия е векторен процес, със системен характер, който намира емпирични свидетелства при управлението на човешките ресурси в среда на адаптираща се нормативна рамка, пандемични предизвикателства, изискване за инвестиции и очаквания за подобрена конкурентоспособност и ефективност. Обект на студията са политиките и практиките по управление на човешките ресурси в българските финансови предприятия, а предмет – влиянието на дигитализацията върху политиките и практиките по управление на човешките ресурси в българските финансови предприятия (банки, застрахователи и осигурители). Методиката на изследване е

анкетиране чрез въпросник с 54 въпроса. Дигитализацията стимулира въвеждане на работата от дистанция, което във ФП допълнително се ускори от пандемията Covid-19.

Summary

Digitalization affects every sphere of economic life. In financial enterprises, it is transforming human resources management. The purpose of the research is to study the degree of digital transformation of the human resources management in Bulgarian financial enterprises and to highlight the main benefits for them, as well as the obstacles they face in this process. Three main tasks are to be performed: building a theoretical framework of the research; empirical study of the degree and aspects of digital transformation in the human resources management of Bulgarian financial enterprises; systematization of the main problems and advantages of digital transformation in the human resources management of financial enterprises. The thesis is formulated as follows: digital transformation in financial enterprises is a vector process, with a systemic nature, which finds empirical evidence in the human resources management in an environment of an adapting regulatory framework, pandemic challenges, investment requirements and expectations for improved competitiveness and efficiency. The problem area of the study is human resource management policies and practices in Bulgarian financial enterprises, and the subject is the impact of digitalization on human resource management policies and practices in Bulgarian financial enterprises (banks, insurers and insurers). The research methodology is a questionnaire survey with 54 questions. Digitization has stimulated the introduction of teleworking, which in FP has been further accelerated by the Covid-19 pandemic.

Показател 20. Публикуван университетски учебник или учебник, който се използва в училищната мрежа

➤ E20.1

Захаријева, Галина. Глобални бизнес регулации / Галина Захаријева // АИ Ценов, 2023, 154 с., ISBN: 978-954-23-2451-5

Резюме

Регулирането е неотменна част от управлението на днешната икономическа система на национално, регионално и глобално равнище. Неговото значение все повече нараства в усложняващите се пазарни, политически и икономически взаимоотношения. Процесите на интернационализация, глобализация и интеграция се явяват, от една страна, генератор на нови форми за осъществяване на стопанска дейност и нови пазарни пространства, а от друга, пораждаат потребност от нови механизми и инструменти за тяхното регулиране. Наблюдава се появата на нови регулатори, смяна в модела на вземане на решения, преплитане и взаимодействие на регулации от различни равнища – микро-, мезо-, макро- и международно, което променя в голяма степен философията на самото регулиране. Фирмите вече не са просто обект на регулиране, а самите те се явяват създатели на регулации и участници в регулативния процес.

Учебникът има за основна цел да предостави знание за регулациите на Европейския съюз, оказващи въздействие върху отделните сектори на икономиката и поведението на бизнес организациите. Той предлага комплексни и систематизирани знания, свързани със същността и целите на регулациите, възможните равнища и модели на прилагане в рамките на Европейския съюз. В него са обхванати въпросите на регулиране на финансовия сектор, международната и вътрешнообщностна търговия, аграрния сектор, трудовия пазар, свързани с околната среда и използването на природни ресурси, които оказват въздействие върху бизнеса, малките и средни предприятия. Чрез курса се развиват мениджърски компетенции и умения за вземане на решения с отчитане въздействието на регулации на ЕС в области като външна търговия, аграрен сектор, околна среда, финансови и трудови пазари.

Summary

Regulation is an integral part of the governance of today's economic system at national, regional and global levels. Its importance is increasingly growing in the increasingly complex market, political and economic relationships. The processes of internationalization, globalization and integration are, on the one hand, a generator of new forms of economic activity and new market spaces, and

on the other hand, they give rise to the need for new mechanisms and tools for their regulation. The emergence of new regulators, a change in the decision-making model, interweaving and interaction of regulations from different levels – micro-, meso-, macro- and international – is observed, which changes to a great extent the philosophy of regulation itself. Companies are no longer simply the subject of regulation, but themselves are creators of regulations and participants in the regulatory process.

The main purpose of the textbook is to provide knowledge about the regulations of the European Union, having an impact on individual sectors of the economy and the behavior of business organizations. It offers complex and systematized knowledge related to the nature and objectives of regulations, the possible levels and models of implementation within the European Union. It covers the issues of regulation of the financial sector, international and intra-community trade, the agricultural sector, the labor market, related to the environment and the use of natural resources, which have an impact on business, small and medium-sized enterprises. Through the course, managerial competencies and decision-making skills are developed, taking into account the impact of EU regulations in areas such as foreign trade, the agricultural sector, the environment, financial and labor markets.

➤ E20.2

Захариева, Галина. Управление на износа и вноса / Галина Захариева // Свищов, Академично издателство - Ценов, 2023, 185 с., ISBN: 978-954-23-2445-4

Резюме

Учебникът по „Управление на износа и вноса“ е предназначен за студентите от спец. „Международни икономически отношения“ при СА „Д. А. Ценов“. В него се развиват компетенции, които имат познавателен, операционен и управленски характер по отношение действията на икономическите оператори при вноса и износа. Република България, като страна със силно отворен тип икономика, се намира на стратегическо място за обслужване, спедиране и транзитиране на значителен по мащаби сухоземен транспорт от Близкия изток и Азия към Западна Европа. Ето защо на обучаемите студенти са осигурени като съдържание на курса и учебна програма всички необходими термини, понятия, техники и регулаторни правила за професионално администриране на вноса и износа.

Курсът е структуриран в девет теми и обхваща както теоретични аспекти на износа и вноса, така и пряко свързани с реалната практика, документи, правила и алгоритми за управление на експортни и импортни търговски потоци. Структурата на отделните глави отговаря на стандартите на учебник за дистанционна форма на обучение. Темите, които са обхванати

в учебника са: Организационни аспекти на износа и вноса; Подготовка за операции по износ и внос; Рискове за износителя и вносителя; Установяване на контакти и оферирание; Външнотърговски преговори и сключване на външнотърговска сделка; Договор за международна покупко-продажба; Международни търговски термини (INCOTERMS 2020); Документи при износа и вноса и Средства и методи на международни разплащания.

Summary

The textbook on "Export and import management" is intended for the students of major "International economic relations" at the D. A. Tsenov Academy of Economics. It develops competences of a cognitive, operational and managerial nature in relation to the actions of economic operators in import and export. The Republic of Bulgaria, as a country with a highly open economy, has a strategic location for servicing, forwarding, and transiting large-scale land transport from the Middle East and Asia to Western Europe. Therefore, the course content and curriculum provide the students with all the necessary terms, concepts, techniques and regulatory rules for professional import and export administration.

The course is structured into nine topics and covers both theoretical aspects of export and import, as well as aspects directly related to real practice, documents, rules and algorithms for managing export and import trade flows. The structure of the individual chapters meets the standards of a distance learning textbook. The topics covered in the textbook are: Organizational aspects of export and import; Preparation for export and import operations; Risks for the exporter and importer; Establishing contacts and offering; Foreign trade negotiations and conclusion of a foreign trade transaction; International sales contract; International Commercial Terms (INCOTERMS 2020); Export and import documents and Means and methods of international payments.

➤ E20.3

Захаријева, Галина. Международни икономически сравнения / Галина Захаријева // Свищов, Академично издателство - Ценов, 2017, 150 с., ISBN: 978-954-23-1291-8 (за рецензиране Тема X. Външна задлъжнялост на страните, стр. 132-145)

Резюме

Учебникът „Международни икономически сравнения“ предоставя на студентите определен инструментариум, с помощта на който да анализират икономическото състояние на дадена страна и нейното място в световната икономическа система, да извеждат нейните силни и слаби страни, възможностите и заплахите за нейното развитие, прилагайки метода на сравнението в географски и темпорален аспект. В него са обхванати темите:

същност на националната конкурентоспособност; комплексни теории за конкурентоспособността; фрагментарни теории за конкурентоспособността; глобални показатели за конкурентоспособност; индекси и показатели за измерване на конкурентоспособността; атрактивност и конкурентоспособност; възможни модели и зависимости; анализ и оценка на търговското представяне; измерване на търговската специализация; външна задлъжнялост на страните.

Summary

The textbook "International economic comparisons" provides students with a certain toolkit, with the help of which they can analyze the economic state of a country and its place in the world economic system, determine its strengths and weaknesses, opportunities and threats to its development, applying the method of comparison geographically and temporally. It covers the following topics: essence of national competitiveness; complex theories of competitiveness; fragmentary theories of competitiveness; global competitiveness indicators; indices and indicators for measuring competitiveness; attractiveness and competitiveness; possible patterns and dependencies; analysis and evaluation of commercial performance; measuring trade specialization; external indebtedness of the parties.

➤ E20.4

Захаријева, Галина и др. Външнотърговски сделки / Галина Захаријева, Иван Спиридонов, Йордан Нейков // Свищов, Академично издателство - Ценов-, 2021, 120 с., ISBN: 978-954-23-2128-6 (за рецензиране Глава 3. Външнотърговски сделки на компенсационен принцип, стр. 43-54.)

Резюме

Учебникът „Външнотърговски сделки“ е предназначен да запознае студентите с разнообразието от външнотърговски операции и техните особености, възможностите за приложението им, положителните и негативните последици при реализирането на конкретни решения, свързани с избора и изпълнението на точно определена външнотърговска сделка. Той включва: Посредничеството в международната търговия, Специфични операции, Външнотърговски сделки на компенсационен принцип, Аукционни операции, Международен търг, Лизингови операции, Борси и борсови операции, Концесията – партньорство между публичния и частния сектор и приложения. Учебникът е с подчертана ориентация към студентите изучаващи тази материя, а също така и към всички, които проявяват интерес към нея.

Summary

The textbook "Foreign Trade Deals" is intended to familiarize students with the variety of foreign trade operations and their peculiarities, the possibilities for their application, the positive and negative consequences of the implementation of specific decisions related to the selection and execution of a precisely defined foreign trade transaction. It includes: Intermediation in international trade, Specific operations, Foreign trade transactions on the compensation principle, Auction operations, International auction, Leasing operations, Exchanges and exchange operations, Concession - partnership between the public and private sectors and applications. The textbook includes: Intermediation in international trade, Specific operations, Foreign trade transactions based on the compensation principle, Auction operations, International auction, Leasing operations, Exchanges and exchange operations, Concession - partnership between the public and private sectors and applications. It is strongly oriented towards the students studying this subject, as well as towards all those who are interested in it.

➤ E20.5

Захариева, Галина и др. Проектни екипи / Галина Захариева, Драгомир Илиев // Свищов, Академично издателство - Ценов-, 2017, 111 с., ISBN 978-954-23-1431-8 ((за рецензиране Тема I. Работа в екип, стр. 6-18; Тема VI. Мотивиране на екипа, т. 3. Проектната среда и мотивационните фактори, стр. 87-96)

Резюме

Учебникът „Проектни екипи“ предоставя на студентите систематизирано знание за същността и спецификата на проектните екипи, тяхното изграждане и управление. С него се цели да се развият у обучаемите практически умения свързани с екипната работа. Учебникът включва следните теми: Основи на екипната работа; Работа от дистанция и виртуални екипи; Подбор на участници в екипа; Роли в екипа и отговорности; Работни срещи; Мотивиране на екипа; Конфликти в екипната работа.

Summary

The textbook "Project Teams" provides students with systematized knowledge about the nature and specificity of project teams, their construction and management. It aims to develop practical skills related to teamwork in the trainees. The textbook includes the following topics: Basics of teamwork; Remote work and virtual teams; Selection of team members; Team roles and responsibilities; Business meetings; Motivating the team; Conflicts in teamwork.

➤ E20.6

Дамянов, Атанас и др. Международно управление на човешките ресурси / Атанас Дамянов, Галина Захаријева, Здравко Любенoв // Свищoв, Академично издателство - Ценов, 2017, 192 с., ISBN: 978-954-23-1433-2 (за рецензиране Тема VII. Колективно трудово договаряне, стр. 107-118)

Резюме

Последните две десетилетия императивно наложиха търсенето и отразяването на международното измерение на фирмените дейности, респ. на управлението на човешките ресурси. Основната цел на учебника е да представи идеи, методика и технологии, които са полезни за студентите изучаващи Международно управление на човешките ресурси.

Обучаваните имат възможност да овладеят теоретични знания и придобият практически умения за същността на международното управлението на персонала, за причините, стоящи в основата на неговата поява и развитие, за различията между вътрешния и международния мениджмънт на човешките ресурси, както и особеностите свързани с процесите на планиране, подбор, мотивиране, представляване, заплащане на труда, обучение и развитие на човешките ресурси.

Summary

The last two decades have imperatively imposed the search and reflection of the international dimension of the company's activities, resp. of human resources management. The main objective of this textbook is to present ideas, methodology and technologies that are useful for students studying International Human Resource Management.

Students have the opportunity to master theoretical knowledge and acquire practical skills about the essence of international HR management, about the reasons for its emergence and development, about the differences between domestic and international human resources management, as well as the features related to planning processes, selection, motivation, representation of people, remuneration, training and development of human resources.

➤ E20.7

Дамянов, Атанас и др. Международна икономика / Атанас Дамянов, Иван Спиридонов, Галина Захаријева, Галин Стефанов, Карина Саркисян-Дикова // Фабер, 2011, 235 с., ISBN: 978-954-400-467-5 (за рецензиране Тема 5. Външноикономическа политика от стр. 67-87, без т. 1. Същност и обхват на външноикономическата политика; Тема 6. Международна валутно-финансова система, стр. 88-105); Тема 7.

Платежен баланс, стр. 111-122, без т. 1 Същност и структура на платежния баланс)

Резюме

Учебникът по „Международна икономика“ е предназначен за студенти от специалност „Международни икономически отношения“. Съдържанието е ориентирано предимно към основните понятия, явления и закони в съвременното световно стопанство, които са необходими на икономистите при тяхната практическа дейност в условията на пазарната икономика. В курса на обучение студентите се запознават със значението на глобалната икономика за националното стопанство, различните форми на международни икономически отношения, основните цели и инструменти за регулиране на външноекономическия сектор. Акцентираща се на теоретическите знания, които трябва да получат студентите при изучаването на тази дисциплина. Използват се примери както от нашата страна, така и от международната практика.

Summary

The textbook on "International Economics" is intended for students of the specialty "International Economic Relations". The content is mainly oriented to the basic concepts, phenomena and laws in the modern world economy, which are necessary for economists in their practical activities in the conditions of the market economy. In the training course, students are introduced to the importance of the global economy for the national economy, the various forms of international economic relations, the main goals and tools for regulating the foreign economic sector. Emphasis is placed on the theoretical knowledge that students should acquire when studying this discipline. Examples are used both

21 декември 2023 г.
Гр. Свищов

Кандидат по конкурса:
(доц. д-р Галина Боянова Захариева)

